Sociaal-Economische
Raad Curaçao

Jaarverslag 2024

Deskundig Onafhankelijk Verbindend

Sociaal-Economische Raad Curaçao

SER JAARVERSLAG 2024

Inhoudsopgave

Voorwoord....3
AI en sterke instituties: de SER als waarborg....3
OVER DE SER....9
Missie van de SER....10
Doelstellingen bij advisering....11
Platform, dialoog en consensus....12
Vergaderingen en advisering....13
Frequentie SER-vergaderingen en adviezen....13
Aard van de adviesverzoeken....14
Gemiddelde adviestermijn....15
Overzicht adviezen uitgebracht in 2024....16
Inhoudelijke toelichting SER-adviezen 2024....20
Regionale en Internationale relaties....36
Regionale samenwerking....36
Internationale samenwerking....36
Overzicht van activiteiten in 2024....37
Conclusie en slotopmerkingen....49
Financiën....50
Samenstelling van de SER per 31 december 2024....53
OVER HET GOA....54
Het Centraal Georganiseerd Overleg in Ambtenarenzaken (CGOA)....55
Centrale Commissie van Vakbonden (CCvV)....57
Werkwijze van het CGOA....57
Sectoraal Georganiseerd Overleg in Ambtenarenzaken (SGOA)....58
Advies- en Arbitragecommissie....58
Vergaderfrequentie....58
Toekomstperspectief....59
Samenstelling van het CGOA per 31 december 2024....60
Bijlage 1.
Adviesverzoeken en advisering 2022 en 2023....63
Bijlage 2.
Personeelsbezetting bureau secretariaatvoering
SER/ROA/GOA per 31 december 2024....67

Voorwoord

AI en sterke instituties: de SER als waarborg

Wij bevinden ons midden in een nieuwe technologische revolutie. Kunstmatige intelligentie (AI) is uitgegroeid van een nicheonderwerp tot een alomtegenwoordige kracht die maatschappelijke structuren ingrijpend kan veranderen. AI wordt inmiddels beschouwd als een systeemtechnologie van de vierde industriële revolutie – met een impact vergelijkbaar met historische innovaties als de stoommachine, elektriciteit en het internet. In 2024 zagen we hoe baanbrekende AI-toepassingen (zoals generatieve AI) wereldwijd voor zowel optimisme als bezorgdheid zorgden.

De belofte is groot: AI kan helpen bij het oplossen van complexe vraagstukken in gezondheid, onderwijs, klimaat en economie. Tegelijkertijd dwingt de razendsnelle opkomst van AI ons om fundamentele vragen te stellen over ethiek, recht en bestuur in onze samenleving. Internationale experts wijzen op reële zorgen – AI-systemen opereren op basis van enorme hoeveelheden data en complexe algoritmen, wat kan leiden tot gebrek aan transparantie en mogelijke vooringenomenheid.

Zo waarschuwen zij voor uitdagingen rond privacy, veiligheid en mensenrechten bij ongecontroleerd AI-gebruik. Hoe voorkomen we bijvoorbeeld dat besluitvormingsalgoritmen discrimineren of ondoorzichtige beslissingen nemen? Hoe beschermen we de samenleving tegen misbruik van AI – van het verspreiden van desinformatie tot het inzetten van zelflerende malware? Dergelijke vraagstukken benadrukken dat AI niet waardevrij is.

Het is aan ons om te bepalen op basis van welke normen en publieke waarden AI-toepassingen worden ontwikkeld en ingezet. Met andere woorden: AI moet de mensheid dienen, niet ondermijnen. In een democratische rechtsstaat als die van Curaçao is het van eminent belang dat de opmars van AI wordt begeleid door een robuust stelsel van checks and balances – onafhankelijke en onpartijdige controle- en adviesorganen die als waarborgen fungeren. Net als in elke democratie zijn dergelijke instituties onmisbaar om goed bestuur te garanderen.

Deze visie sluit aan bij internationale standaarden: de Verenigde Naties benadrukken in Duurzame Ontwikkelingsdoel (SDG) 16 (Vrede, Justitie en Sterke Instituties) dat we op alle niveaus effectieve, verantwoordingsplichtige en inclusieve instituten moeten bouwen om rechtvaardige samenlevingen te waarborgen. Sterke, adaptieve instituties helpen samenlevingen om disruptieve veranderingen op te vangen, rust en orde te bewaren en kwetsbaren te beschermen.

Bij de inzet van AI betekent dit dat toezicht, regelgeving en advies gelijke trend moeten houden met technologische innovaties, opdat onze rechtsstaat niet onbedoeld wordt ondergraven maar juist wordt versterkt. De Sociaal-Economische Raad (SER) vervult in dit krachtenveld een unieke rol als waarborginstituut binnen het beleids- en wetgevingsproces.

De SER is bij organieke landsverordening ingesteld als onafhankelijk adviesorgaan dat regering en Staten adviseert over sociaaleconomisch beleid en regelgeving. In zijn samenstelling en werkwijze weerspiegelt de SER de kern van participatieve governance: werkgevers, werknemers en onafhankelijke leden bespreken in tripartiet verband de beleidsvoornemens van de overheid en formuleren daarop gebaseerde, gedragen adviezen.

Deze structuur – gesteund door een wetenschappelijk onderbouwd secretariaat – verzekert dat het advies aan de overheid niet eenzijdig of politiek gekleurd is, maar stoelt op objectieve analyses en een breed welvaartsbegrip.

Zo'n breed welvaartsbegrip impliceert dat niet louter naar materiële groei wordt gekeken, maar ook naar sociaal welzijn, kwaliteit van de leefomgeving en duurzame ontwikkeling. De adviezen van de SER vormen daarmee een rationele, evidence-based toetssteen voor beleid: zij wegen verschillende maatschappelijke belangen af en koppelen economische ontwikkeling aan sociale rechtvaardigheid en milieuverantwoorde keuzes.

Hiermee draagt de SER bij aan een checks-and-balances-systeem binnen de democratische rechtsstaat, waarbij onafhankelijk advies een tegenwicht en aanvulling biedt op de besluitvorming van regering en parlement. Immers, goed bestuur vergt niet alleen de macht om beslissingen te nemen, maar ook de tegenmacht van kritische evaluatie en deskundig advies.

Een verantwoorde invoering van AI in het openbaar bestuur vraagt om heldere afspraken over de taken en verantwoordelijkheden van ambtenaren. Daarvoor is het Centraal Georganiseerd Overleg in Ambtenarenzaken (CGOA) het aangewezen forum: regering (als werkgever) en de Centrale Commissie van Vakbonden (CCvV) stellen er in bipartiet overleg, op grond van de Landsverordening georganiseerd overleg in ambtenarenzaken (P.B. 2008, nr. 70), bindende kaders vast.

Die kaders kunnen onder meer zien op voorafgaande risico- en effectbeoordelingen bij algoritmische besluitvorming, menselijke eindverantwoordelijkheid ('human-in-the-loop'), transparantie en onafhankelijke controle (zoals algoritmeregisters en audits), gegevensbescherming en databestuur, functiewaardering en scholing of omscholing, en medezeggenschap bij implementatie en inkoop.

Daarmee sluit het CGOA aan bij internationale beginselen voor mensgerichte, betrouwbare AI in de publieke sector en bij de risicogebaseerde aanpak voor hoogrisico-systemen. De opkomst van AI raakt Curaçao in het hart van zijn sociaaleconomische uitdagingen en kansen. Onze economie is historisch sterk toerisme-gedreven, maar er klinkt steeds luider de roep om economische diversificatie richting kennisintensieve en duurzame sectoren.

AI kan in deze transitie een katalysator zijn – bijvoorbeeld door automatisering van routinematige processen, het analyseren van grote datasets voor beter overheidsbeleid of het creëren van geheel nieuwe bedrijvigheid in de digitale sfeer. Tegelijk waakt de SER ervoor dat deze technologische vooruitgang niemand uitsluit. AI mag niet enkel ten goede komen aan degenen met toegang tot technologie en hoogwaardig onderwijs, terwijl kwetsbare groepen achterblijven.

De socio-economische realiteit in onze regio dwingt tot die alertheid. Anno 2024 werkt in Latijns-Amerika en het Caribisch gebied bijna 60% van de werknemers in de informele economie, zonder sociale zekerheid of arbeidsrechten, en heeft slechts 53% van de bevolking toegang tot internet. Dit betekent dat meer dan de helft van de mensen dreigt te worden buitengesloten van de vruchten van digitale vooruitgang.

Tijdens recente regionale besprekingen, geleid door SER Curaçao in het kader van het regionale CESISALC-netwerk, is dan ook nadrukkelijk gewaarschuwd: “Technologische vooruitgang kan de economie versterken, maar zonder regulering dreigt uitsluiting.”

Een inclusieve benadering van AI is dus geen luxe, maar een noodzaak. Er moeten randvoorwaarden worden gecreëerd – van digitale infrastructuur en opleidingskansen tot sociale vangnetten – zodat AI de kloof tussen groepen verkleint in plaats van vergroot.

Deze visie is geheel in lijn met de internationale agenda. Zo benadrukte een recent VN/ILO-rapport dat gerichte inspanningen nodig zijn om de digitale kloof te dichten en AI’s potentieel ten goede te laten komen aan iedereen, met behoud van menselijke waardigheid en arbeidstandaarden.

Met andere woorden, AI moet bijdragen aan inclusieve en mensgerichte ontwikkeling – een principe dat ook terugkomt in SDG 8 over waardig werk en SDG 9 over innovatie & infrastructuur, in balans met SDG 16 over sterke instituties.

De SER heeft in 2024 actief geparticipeerd in het vormgeven van deze inclusieve AI-agenda, zowel nationaal als internationaal. Als platform voor sociale dialoog op Curaçao heeft de SER het afgelopen jaar diverse stakeholders samengebracht rond het thema AI en de toekomst van werk.

De conferentie over de Future of Work mondde uit in een Manifest voor de Toekomst van Werk, waarin een gedeelde visie is neergelegd op een arbeidsmarkt die technologische innovatie menselijker maakt – werk als bron van ontplooiing, niet enkel van inkomen – met concrete doelen, data en verantwoordingsmechanismen.

Daarnaast heeft de SER zijn internationale netwerk benut om expertise en best practices op het gebied van AI naar Curaçao te halen. In zijn hoedanigheid van huidig voorzitter van CESISALC (het regionaal overleg van sociaaleconomische raden in Latijns-Amerika en het Caribisch gebied) organiseerde SER Curaçao in mei 2024 een workshop waar vertegenwoordigers uit de regio gezamenlijk de impact van AI op de arbeidsmarkt verkenden.

Centraal stonden vragen als: hoe kan AI bijdragen aan inclusieve en duurzame ontwikkelingsmodellen in onze regio en welke waarborgen zijn nodig? Tijdens deze bijeenkomst is aandacht besteed aan het formuleren van een strategische visie, passende regelgeving, versterkte regionale samenwerking, ethische kaders, dataprivacy en het waarborgen van menselijke verantwoordelijkheid bij AI.

Die brede benadering – van techniek én ethiek, innovatie én governance – is precies waar een kleine eilandstaat als Curaçao profijt van heeft. Het toont tevens aan dat wij onze positie in het internationale debat serieus innemen.

Als voorzitter van CESISALC en als voorzitter van AICESIS (de mondiale koepel van sociaaleconomische adviesraden) heeft de SER in 2024 Curaçao op de kaart gezet als een actieve partner in de discussie over AI, digitalisering en sociaal beleid. Deze rol biedt Curaçao toegang tot mondiale kennisplatforms en stelt ons in staat om lokale inzichten in te brengen bij internationale beleidsontwikkelingen.

De SER van Curaçao is daarmee niet alleen een adviesraad voor de eigen regering, maar ook een schakel in een groter geheel van internationale samenwerking gericht op mensgerichte technologie en duurzame sociaaleconomische vooruitgang.

Dat grotere geheel manifesteert zich ook in de ontwikkeling van internationale normen voor AI en governance, waarmee de SER zich nauw verbonden voelt. Wereldwijd groeit de consensus dat AI binnen kaders van menselijke waarden en rechten moet blijven. Zo riep AICESIS recentelijk op tot AI-regulering die strookt met gedeelde universele waarden (een oproep die de SER als AICESIS-voorzitter actief heeft uitgedragen).

Ook de OESO (Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling) heeft al in 2019 leidende beginselen voor AI geformuleerd met dezelfde kern: het gebruik van AI moet innovatief én betrouwbaar zijn, met volledig respect voor mensenrechten en democratische waarden. In navolging daarvan heeft de Europese Unie in 2023/2024 's werelds eerste integrale AI-wetgevingskader aangenomen.

Deze Europese AI-Verordening – die op 1 augustus 2024 in werking is getreden – adresseert expliciet de potentiële risico's van AI voor de volksgezondheid, veiligheid en grondrechten. Het nieuwe kader schrijft strikte vereisten en zorgplichten voor bij hoog-risico AI-systemen (bijvoorbeeld toepassingen op het gebied van medische diagnostiek, financiën of personeelsselectie), terwijl toepassingen met laag risico grotendeels ongemoeid blijven.

Zo worden AI-toepassingen met onaanvaardbaar risico (zoals systemen voor sociaal kredietscore of andere mensonterende toepassingen) geheel verboden en moeten AI-systemen die direct interactie hebben met burgers (chatbots, deepfakes e.d.) duidelijk herkenbaar zijn als zodanig. Door AI op risicogebaseerde wijze te reguleren, beoogt de EU een veilige en mensgerichte AI-innovatie te bevorderen.

Men wil voorkomen dat technologie ons overvalt zonder waarborgen; in plaats daarvan wordt gestuurd op een AI-ecosysteem dat iedereen ten goede komt en onze kernwaarden hooghoudt. Ook in bredere internationale kring worden stappen gezet: binnen UNESCO hebben in 2021 alle 193 lidstaten een mondiaal ethisch AI-raamwerk onderschreven en in de Raad van Europa is onlangs het eerste internationale verdrag aangenomen dat tot doel heeft mensenrechten, democratie en de rechtsstaat te beschermen bij het toepassen van AI.

Deze ontwikkelingen tonen aan dat de kwestie van AI-governance wereldwijd hoog op de agenda staat. Curaçao zal – direct en via het Koninkrijk – met deze normen te maken krijgen en kan er nu al op voorsorteren. De SER ziet het dan ook als zijn taak om erop toe te zien dat ons beleid in lijn is met deze internationale best practices en verdragsverplichtingen, zodat Curaçao niet achterblijft in het borgen van trustworthy AI (betrouwbare, verantwoorde AI).

Reflecterend op het afgelopen jaar kunnen we stellen dat 2024 een kantelpunt vormt in de omgang met AI – zowel wereldwijd als voor Curaçao. Het besef is doorgedrongen dat technologische innovatie hand in hand moet gaan met versterking van onze instituties.

De SER heeft zich in zijn adviserende en agenderende rol ingezet om dit evenwicht te helpen waarborgen – door kritische vragen te stellen bij ontwikkelingen, door alle belanghebbenden rond de tafel te krijgen en door telkens te benadrukken dat de mens en zijn waarden centraal moeten blijven staan. In dit Jaarverslag 2024 leest u hoe de SER invulling heeft gegeven aan deze rol en welke adviezen er gedurende het jaar zijn uitgebracht om bij te dragen aan weloverwogen besluitvorming.

Dit voorwoord markeert de centrale thematiek die als een rode draad door veel van ons werk loopt: de opkomst van AI vraagt om bezinning én actie, om het moderniseren van onze checks-and-balances zónder de fundamenten van onze democratische rechtsorde prijs te geven.
Met rationele analyse, academische diepgang en ambtelijke precisie zal de SER zich blijven inzetten om de overheid van onafhankelijk advies te dienen. Wij blijven alert op nieuwe ontwikkelingen – van AI tot andere disruptieve trends – en toetsen deze aan het uitgangspunt van duurzame, inclusieve vooruitgang.

De boodschap is helder en hoopvol: technologie en democratie kunnen samen optrekken, mits we bereid zijn adequate waarborgen te scheppen en elke beslissing te toetsen aan de beginselen van gelijkheid, rechtvaardigheid en menswaardigheid. De SER zal ook in de komende jaren als wachter van het sociaaleconomisch algemeen belang blijven waken, opdat de inwoners van Curaçao optimaal kunnen profiteren van innovatie zònder dat de fundamenten van onze rechtsstaat erdoor worden aangetast. Dat is onze verantwoordelijkheid als adviesraad en onze belofte aan de samenleving.

DE DIRECTEUR/
ALGEMEEN SECRETARIS,

DRS. R. J. HENRIQUEZ

OVER DE SER

Missie van de SER

De Sociaal-Economische Raad (SER) is een vast college van advies met als taak de regering en de Staten te adviseren over het te voeren sociaal-economisch beleid, aangelegenheden van sociaal-economische aard en over wettelijke regelingen van sociaal-economische aard. Richtinggevend bij de advisering door de SER is het hanteren van een breed welvaartsbegrip waarbij het niet alleen gaat om materiële vooruitgang, maar ook om aspecten van sociaal welzijn en een goede kwaliteit van de leefomgeving, kortom een duurzame ontwikkeling van de samenleving.

De SER streeft daarbij naar kwaliteit en draagvlak: hoge deskundigheid in combinatie met breed gedragen overeenstemming en steun in de samenleving. Dat kan door in tripartiete vorm – werkgevers- en werknemersvertegenwoordigers en onafhankelijke leden – te discussiëren over beleid en beleidsvoornemens van de regering en daarover gevraagd en ongevraagd te adviseren. Diverse maatschappelijke organisaties krijgen ook een luisterend oor bij de SER. Afhankelijk van het onderwerp ter advisering, worden deze organisaties op uitnodiging van de SER gevraagd hun deskundigheid in te brengen.

Doelstellingen bij advisering

De SER hanteert bij de advisering de volgende doelstellingen:

- Een evenwichtige economische groei die moet uitmonden in duurzame ontwikkeling
- Een verhoging van de werkgelegenheid dan wel een evenwichtige arbeidsontwikkeling en een zo groot mogelijke arbeidsparticipatie
- Een evenwichtige betalingsbalans
- Een evenwichtige / redelijke inkomensverdeling.

De laatste jaren heeft de SER naast eerdergenoemde doelstellingen, bij de advisering ook rekening gehouden met doelstellingen zoals gezonde overheidsfinanciën, een houdbaar stelsel van sociale en oudedagsvoorziening en betaalbare en toegankelijke zorg.

Platform, dialoog en consensus

Eén van de belangrijkste functies van de SER is het creëren van maatschappelijk draagvlak voor sociaal-economisch beleid, verwoord in de adviezen van de SER aan de regering, door in tripartiete vorm te discussiëren over beleid en beleidsvoornemens van de regering en daarover te adviseren.

Adviezen van de SER kunnen aldus bijdragen aan maatschappelijke consensus over diverse lokale onderwerpen op sociaal-economisch terrein waarbij het brede welvaartsbegrip richtinggevend is. Voor het creëren van draagvlak voor het te voeren beleid zijn solidariteit en de wil tot samenwerking van groot belang.

Naast advisering rekent de SER het ook tot zijn taak om een platform te zijn waar relevante sociaal-economische vragen worden besproken, soms als onderdeel van een adviestraject, soms juist ter verkenning en agendering van een onderwerp.

De SER biedt sociale partners een platform, een forum, om overleg te voeren over zaken die werknemers en werkgevers aangaan. Met dit overleg kan een klimaat worden geschapen waarbij door sociale partners op basis van een gedeelde zienswijze wordt ingezet op duurzame sociale en economische ontwikkeling.
Kort samengevat, streeft de SER naar een kwalitatieve bijdrage en draagvlak voor wat betreft overeenstemming (consensus) over sociaal-economische aangelegenheden waarbij welzijn en duurzaamheid belangrijke uitgangspunten zijn.

Vergaderingen en advisering

Frequentie SER-vergaderingen en adviezen

In 2024 heeft de Sociaal-Economische Raad (SER) zich intensief ingezet om zijn wettelijke adviesrol te vervullen. De Raad kwam in totaal vijftien (15) keer bijeen in voorbereidende vergaderingen en dertien (13) keer in plenaire samenstelling. Deze beraadslagingen resulteerden in twaalf (12) uitgebrachte adviezen.

Van deze adviezen waren zes (6) gebaseerd op adviesverzoeken die in 2024 zijn ontvangen, vijf (5) op verzoeken uit 2023, en één (1) op een verzoek uit 2022.
Gedurende het verslagjaar is de SER tien (10) keer aangeschreven voor het uitbrengen van advies, een lichte toename ten opzichte van de acht (8) verzoeken in 2023. De verzoeken in 2024 waren afkomstig van de Minister van Financiën (3), de Minister van Gezondheid, Milieu en Natuur (2), de Minister van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn (1), en de Staten (4).

Van de tien (10) ontvangen adviesverzoeken zijn er zes (6) in 2024 behandeld en afgerond. Van de overige vier zijn drie (3) adviesverzoeken die in het laatste kwartaal van 2024 zijn ingediend: één (1) in november en twee (2) in december. Op deze adviesverzoeken is in 2025 advies uitgebracht. Het betrof de volgende adviezen:

- De ontwerp-landsverordening houdende regels inzake minimumbelasting en wijziging van de Algemene landsverordening Landsbelastingen, de Landsverordening op de Winstbelasting en de Invorderingsverordening 1954, kort aangeduid met ontwerp-landsverordening minimumbelasting 2024.
- De ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Algemene landsverordening Landsbelastingen, de Landsverordening op de winstbelasting 1940, de Landsverordening op de inkomstenbelasting 1943, de Landsverordening op de Loonbelasting 1976, de Landsverordening belastingfaciliteiten investeringen, de Overdrachtsbelastingverordening 1908, de Landsverordening omzetbelasting 1999, de Invorderingsverordening 1954, de Landsverordening van 30 december 2014 regelende de inhouding van de inkomstenbelasting op rente-inkomen, de Landsverordening op de Scheepstonnagebelasting 2007 en de Landsverordening onroerendezaakbelasting 2014, wat kort aangeduid wordt met ontwerp-landsverordening belastingherziening 2025.
- Het initiatiefontwerp tot wijziging van de Landsverordening onroerendezaakbelasting 2014 (P.B. 2013, no. 54).

Het vierde adviesverzoek heeft betrekking op hetzelfde onderwerp als een eerder ingediend en reeds behandeld verzoek: de Pensioenlandsverordening Overheidsgepensioneerden. Aangezien dit onderwerp reeds onderwerp van advies was en vanwege de noodzaak om prioriteit te geven aan andere, meer urgente adviesverzoeken, is op dit verzoek nog geen aanvullend advies uitgebracht.

Aard van de adviesverzoeken

De in 2024 ontvangen adviesverzoeken verschilden sterk in aard en urgentie. Vier (4) van deze verzoeken zijn door de betrokken ministeries expliciet als spoedeisend aangemerkt. Het betrof de volgende dossiers:

- Het ontwerp-landsbesluit, houdende algemene maatregelen ter uitvoering van artikel 45, leden vijftien en zestien, van de Algemene landsverordening Landsbelastingen (Landsbesluit UBO-registratie), afkomstig van de Minister van Financiën;
- Het concept-landsbesluit, houdende algemene maatregelen tot wijziging van het Landsbesluit verstrekkingen basisverzekering ziektekosten 2014, afkomstig van de Minister van Gezondheid, Milieu en Natuur (GMN);
- De ontwerp-landsverordening houdende regels inzake minimumbelasting en wijziging van de Algemene landsverordening Landsbelastingen, de Landsverordening op de Winstbelasting en de Invorderingsverordening 1954 (Ontwerp-Landsverordening Minimumbelasting 2024), eveneens afkomstig van de Minister van Financiën; en
- De ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Algemene landsverordening Landsbelastingen, de Landsverordening op de winstbelasting 1940, de Landsverordening op de inkomstenbelasting 1943, de Landsverordening op de Loonbelasting 1976, de Landsverordening belastingfaciliteiten investeringen, de Overdrachtsbelastingverordening 1908, de Landsverordening omzetbelasting 1999, de Invorderingsverordening 1954, de Landsverordening van 30 december 2014 regelende de inhouding van de inkomstenbelasting op rente-inkomen, de Landsverordening op de Scheepstonnagebelasting 2007 en de Landsverordening onroerendezaakbelasting 2014 (Ontwerp-Landsverordening Belastingherziening 2025), eveneens afkomstig van de Minister van Financiën.

De SER heeft tijdig geadviseerd op de eerste twee (2) spoedverzoeken, waarmee recht is gedaan aan de vereiste urgentie. Ook het adviesverzoek van de Minister van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn (SOAW) is als spoedverzoek opgepakt, gelet op de datum van ontvangst (10 december 2024) en de beoogde inwerkingtreding van de aanpassing van het wettelijk minimumloon per 1 januari 2025.

De adviesverzoeken in 2024 weerspiegelen een brede waaier aan sociaaleconomische thema's. Zo richtten de verzoeken van het Ministerie van Financiën zich op fiscale aangelegenheden en compliance met internationale standaarden, terwijl GMN aandacht vroeg voor de versterking van de lokale gezondheidszorg. Het verzoek van SOAW betrof de herziening van het wettelijk minimumloon. De Staten dienden adviesverzoeken in met betrekking tot het pensioenstelsel voor overheidsgepensioneerden, de onroerendezaakbelasting en tabaksgebruik.

Gemiddelde adviestermijn

De SER is niet gebonden aan een wettelijke adviestermijn. Bij de advisering staat de inhoudelijke kwaliteit centraal. Het uitbrengen van goed onderbouwde, evenwichtige en praktisch toepasbare adviezen vereist in de regel gedegen vooronderzoek, uitgevoerd door de (senior) adviseurs van het Bureau Secretariaatvoering SER/ROA/GOA ter ondersteuning van de Raad.

Dit vooronderzoek omvat doorgaans literatuurstudie, internetonderzoek, data-analyse en consultatie van lokale en internationale materiedeskundigen. Indien nodig doet de SER ook een beroep op externe, internationale experts. De doorlooptijd van een adviestraject wordt hierdoor mede bepaald door de aard en complexiteit van het adviesverzoek.

In 2024 varieerde de termijn voor advisering van één (1) week tot 136 weken. De gemiddelde adviestermijn bedroeg 29,5 weken. De uitzonderlijk lange doorlooptijd van 136 weken betrof het advies inzake het initiatiefwetsvoorstel tot wijziging van de Eilandsverordening verlening bijstand Curaçao 2008. Deze vertraging hield verband met een herprioritering binnen de onderzoeks- en adviesagenda van de SER. In de jaren 2022 en 2023 werd de SER geconfronteerd met meerdere urgente adviesverzoeken. In sommige gevallen ging het formeel niet om een spoedadvies, maar werd — door herhaalde navraag over de voortgang vanuit de betrokken ministeries — toch de indruk gewekt dat spoed geboden was.

Deze verzoeken betroffen dossiers met directe impact op de sociaaleconomische stabiliteit en beleidsontwikkeling van Curaçao, zoals:

- beleidsvoorstellen ter bevordering van bestaanszekerheid (bijv. de Regeling Makutu Básiko en herziening van het wettelijk minimumloon),
- voorstellen inzake duurzame ontwikkeling (bijv. maatregelen ter beheersing van het tekort in het Fonds Basisverzekering Ziektekosten en herziening van de Hinderverordening),
- fiscale hervormingen, en
- beleidsmaatregelen ter stimulering van nieuwe economische sectoren, zoals de online-kansspelindustrie.

Om te kunnen voldoen aan de vereisten van zorgvuldige, evenwichtige en tijdige advisering — conform de algemene beginselen van behoorlijk bestuur — is besloten voorrang te geven aan deze dossiers.
Wanneer de uitzonderlijke casus van 136 weken buiten beschouwing wordt gelaten, bedroeg de gemiddelde adviestermijn in het verslagjaar 20 weken.

Overzicht adviezen uitgebracht in 2024

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de in 2024 uitgebrachte adviezen, in volgorde van de datum van advisering.

Onderwerp	Vastgesteld Uitgebracht Ref. nº	Datum ontvangst adviesverzoek Ref. nº	Aanvrager	Behandeld in vergaderingen SER
Advies inzake concept-landsbesluit ham tot wijziging van de Landsverordening belastingfaciliteiten investeringen (Landsbesluit belastingfaciliteiten kansspelen op afstand)	8 maart 2024 13 maart 2024 015/2024-SER	28 december 2023 128/2023-SER	Minister van Financiën	1 maart 2024 8 maart 2024

Onderwerp	Vastgesteld Uitgebracht Ref. nº	Datum ontvangst adviesverzoek Ref. nº	Aanvrager	Behandeld in vergaderingen SER
Advies inzake conceptlandsbesluit ham ter uitvoering van artikel 45, 15de & 16de lid (Landsbesluit UBO-registratie)	20 maart 2024 20 maart 2024 019/2024-SER	23 februari 2024 010/2024-SER	Minister van Financiën	20 maart 2024
Advies inzake de ontwerplandsverordening tot wijziging van de Landsverordening op de Winstbelasting 1940 en de Landsverordening economische zones 2000	22 maart 2024 25 maart 2024 020/2024-SER	30 oktober 2023 114/2023-SER	Minister van Financiën	22 maart 2024
Advies inzake de initiatiefontwerplandsverordening tot wijziging van de Landsverordening Burgerlijk Wetboek 7A (PB. 2012, no.24), de Lvo van de 24ste april 1969 houdende regelingen van de afspraken van de ambtenaren in dienst van de Nederlandse Antillen en van vakantie en vrijstelling van dienstambtenaren (PB., 1969, no. 44) en do Landsverordening Ziekteverzekering (PB. 1966, no. 15)	12 april 2024 15 april 2024 023/2024-SER	24 augustus 2023 091/2023-SER	Staten van Curaçao	12 april 2024

Onderwerp	Vastgesteld Uitgebracht Ref. nº	Datum ontvangst adviesverzoek Ref. nº	Aanvrager	Behandeld in vergaderingen SER
Advies inzake tijdelijke regeling sanering belastinginkomsten en wijziging van de Landsverordening omzetbelasting 1999	14 juni 2024 19 juni 2024 048/2024-SER	28 december 2023 129/2023-SER	Minister van Financën	31 mei 2024 14 juni 2024
Advies inzake Initiatief-ontwerplandsverordening houdende wijziging van de Eilandsverordening eigendomsverkrijging volkswoningen Curaçao(AB 1962, no. 13)	28 juni 2024 3 juli 2024 051/2024-SER	23 oktober 2023 110/2023-SER	Staten van Curaçao	28 juni 2024
Advies inzake Initiatiefontwerplandsverordening tot wijziging van de Pensioenlandsverordening overheidsdienaren	19 juli 2024 23 juli 2024 057/2024-SER	28 februari 2024 013/2024-SER	Staten van Curaçao	28 juni 2024 19 juli 2024
Advies betreffende de initiatiefontwerplandsverordening houdende wijziging van de Eilandsverordening verlening bijstand Curaçao 2008	22 augustus 2024 27 augustus 2024 065/2024-SER	18 januari 2022 004-2022-SER	Staten van Curaçao	16 augustus 2024 22 augustus 2024

Onderwerp	Vastgesteld Uitgebracht Ref. nº	Datum ontvangst adviesverzoek Ref. nº	Aanvrager	Behandeld in vergaderingen SER
Advies inzake concept-Landsverordening marktordening gezondheidszorg	13 september 2024 19 september 2024 072/2024-SER	23 februari 2024 009/2024-SER	Minister van Gezondheid, Milieu en Natuur	6 september 2024 13 september 2024
Advies inzake de conceptlandsbesluit, houdende algemene maatregelen, tot wijziging van het Landsbesluit verstrekkingen basisverzekering ziektekosten 2014	1 november 2024 6 november 2024 082/2024-SER	20 september 2024 073/2024-SER	Minister van Gezondheid, Milieu en Natuur	1 november 2024
Advies inzake het verhogen van het wettelijk minimumuurloon per i januari 2025	17 december 2024 18 december 2024 098/2024-SER	10 december 2024 091/2024-SER	Minister van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn	17 december 2024
Advies inzake initiatiefontwerplands verordening: “Landsverordening tot wijziging van de Landsverordening beperking tabaksgebruik	13 december 2024 23 december 2024 099/2024-SER	7 juni 2024 043/2024-SER	Staten van Curaçao	13 december 2024

Inhoudelijke toelichting SER-adviezen 2024

Advies inzake concept-landsbesluit ham tot wijziging van de Landsverordening belastingfaciliteiten investeringen (Landsbesluit belastingfaciliteiten kansspelen op afstand)(Ref.nr 015/2024-SER)

De minister van Financiën verzocht de SER te adviseren over een concept-landsbesluit dat de Landsverordening belastingfaciliteiten investeringen (LBI) zodanig wijzigt dat ook ondernemingen in de sector kansspelen op afstand aanspraak kunnen maken op fiscale stimuleringsmaatregelen. Het verzoek past in de ambitie om de Curaçaose economie te diversifiëren en nieuwe investeringen aan te trekken. De online goksector kent wereldwijd een sterke groei; Curaçao wil daarvan profiteren zonder de maatschappelijke risico's uit het oog te verliezen.

De SER benadrukt dat fiscale faciliteiten evenwichtig moeten worden ingezet. Enerzijds bieden technologische innovatie en toenemende mondiale vraag economische kansen; anderzijds bestaat het risico op gokverslaving, reputatieschade en verlies van belastinginkomsten. Een transparante en gecoördineerde strategie moet economische groei koppelen aan sociale verantwoordelijkheid. De raad pleit voor een brede reikwijdte: naast vergunninghouders moeten ook start-ups en innovatieve initiatieven, bijvoorbeeld via incubators en proefprojecten, toegang krijgen tot steun. Fiscale prikkels moeten gericht zijn op langetermijninvesteringen, innovatie en duurzaamheid.

Om spelers te beschermen adviseert de SER internationale best practices over te nemen. Zelfuitsluiting, stortingslimieten, tijdsbeheer en duidelijke reclame-regels kunnen risicovol gedrag beperken. Operators moeten persoonsgegevens verwerken conform de AVG, met expliciete toestemming en sterke gegevensbeveiliging. Grensoverschrijdende samenwerking tussen toezichthouders kan vergunningprocedures stroomlijnen en toezicht versterken. Tegelijkertijd moet de reikwijdte van fiscaal gesteunde activiteiten worden verbreed naar nieuwe vormen zoals e-sports, virtuele weddenschappen en sociale spellen.

De raad benadrukt de noodzaak van ondersteunend beleid: speciale programma's voor start-ups en innovatie, investeringen in onderzoek en ontwikkeling, en de ontwikkeling van technologieparken en verzamelkantoren met flexibele huurovereenkomsten. Tevens adviseert de SER-herziening van vergunningskosten met een gefaseerd vergunningensysteem en kortingen voor maatschappelijk verantwoorde bedrijven. Een aantrekkelijk investeringsklimaat vereist vereenvoudigde procedures, rechtszekerheid en toegang tot financiering; tegelijkertijd moeten robuuste AML/CFT-maatregelen en versterkt toezicht witwasrisico's tegengaan. Tot slot is het van belang onderwijs- en trainingsprogramma's te richten op de sector en expatregelingen te herzien om zowel lokaal talent als buitenlandse expertise te ontwikkelen. Door deze multidisciplinaire aanpak kan de online kansspelsector op een verantwoorde en duurzame wijze bijdragen aan de economische diversificatie van Curaçao.

Advies inzake conceptlandsbesluit ham ter uitvoering van artikel 45, 15de & 16de lid (Landsbesluit UBO-registratie)(Ref.nr 019/2024-SER)

Het UBO-register is bedoeld om meer transparantie te creëren rondom de uiteindelijk gerechtigden (Ultimate Beneficial Owners, UBO's) van juridische entiteiten, met als doel het voorkomen en bestrijden van financiële misdrijven zoals witwassen en terrorismefinanciering. Het is een instrument dat is ontworpen om financiële en economische misdrijven tegen te gaan door de identificatie van de uiteindelijke belanghebbenden van juridische entiteiten, zoals rechtspersonen, vennootschappen en trustbedrijven die binnen of vanuit Curaçao opereren. Het register biedt bevoegde autoriteiten, zoals de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten (CBCS), de Financial Intelligence Unit (FIU), de Inspectie der Belastingen, het Openbaar Ministerie (OM) en andere entiteiten met een legitiem belang, zoals de Curaçao Gaming Board (CGB), de mogelijkheid om deze juridische entiteiten te monitoren en hun due diligence-processen te versterken.

De SER beschouwt de invoering van het UBO-register als een noodzakelijke stap om de anti-witwasrichtlijnen (AML) en de aanbevelingen van de Financial Action Taskforce (FATF) op te volgen. De FATF heeft in haar Aanbeveling 24 gesteld dat transparantie over UBO's cruciaal is om witwassen en terrorismefinanciering te bestrijden. Het register moet zorgen voor adequate, nauwkeurige en actuele informatie over de eigendomsstructuren van juridische entiteiten. De Kamer van Koophandel en Nijverheid van Curaçao is aangewezen om het register te beheren, waarbij een strikte scheiding tussen het handelsregister en het UBO-register wordt gehandhaafd om zowel transparantie als privacy te waarborgen.

In haar advies benadrukt de SER dat het UBO-register belangrijk is voor de naleving van internationale normen, zoals die van de FATF, maar dat er ook uitdagingen zijn. Een belangrijk punt van zorg is de bescherming van privacy. De huidige regelgeving voor het UBO-register wordt door de SER als onvoldoende beschouwd wat betreft de behandeling van privacyvraagstukken. De SER pleit voor een meer gedetailleerde en onderbouwde aanpak om de privacy van individuen te beschermen, terwijl tegelijkertijd de noodzakelijke transparantie wordt gegarandeerd.

Daarnaast stelt de SER dat de praktische uitvoerbaarheid van het register zorgvuldig moet worden onderzocht. Tijdens stakeholderconsultaties en een analyse van de financiële implicaties werd duidelijk dat er zorgen zijn over de administratieve lasten voor entiteiten die zich moeten registreren. Vooral voor commanditaire vennootschappen en stichtingen particulier fonds (SPF) kan de implementatie complex zijn. De SER adviseert dan ook dat de regering voldoende ondersteuning en voorlichting biedt aan entiteiten om aan hun registratieverplichtingen te voldoen.

De noodzaak van het UBO-register is verankerd in nationale wetgeving en internationale verplichtingen, maar de SER benadrukt dat de huidige privacyregelgeving niet voldoende gedetailleerd is. Het voorstel om het register niet openbaar te maken wordt weliswaar gesteund door de SER, maar alleen als er voldoende waarborgen zijn voor zowel transparantie als privacy. De SER adviseert om de balans tussen deze twee belangen expliciet te onderbouwen en te verzekeren dat het register voldoet aan de Landsverordening bescherming persoonsgegevens.

Ook pleit de SER voor het uitvoeren van een gedetailleerde kosten-batenanalyse om de financiële efficiëntie van het UBO-register te waarborgen. De Kamer van Koophandel zal een geavanceerde IT-infrastructuur moeten ontwikkelen om het register effectief te beheren en de betrouwbaarheid van de gegevens moet worden gewaarborgd door regelmatige audits en updates.

De SER heeft ook gekeken naar vergelijkbare systemen in Aruba en Nederland. In beide landen is de FATF-Aanbeveling 24 al geïmplementeerd, en hun ervaringen kunnen als waardevolle leermomenten voor Curaçao dienen. Zowel in Aruba als Nederland wordt het UBO-register beheerd door de Kamer van Koophandel, waarbij privacybescherming een belangrijke overweging is. In Nederland is bijvoorbeeld, na een uitspraak van het Europese Hof van Justitie, de UBO-informatie tijdelijk niet openbaar toegankelijk vanwege privacybezwaren. Deze balans tussen transparantie en privacy is een aandachtspunt dat ook in Curaçao moet worden gewaarborgd.

De SER onderstreept het belang van effectieve handhaving en toezicht op het UBO-register. Er moeten adequate middelen beschikbaar zijn om ervoor te zorgen dat de informatie in het register nauwkeurig en actueel is. Het register moet meer zijn dan een passieve opslagplaats voor gegevens; de verstrekte informatie moet worden geverifieerd en gecontroleerd om te voorkomen dat het register onjuiste gegevens bevat.
Daarnaast adviseert de SER een proportioneel sanctiesysteem in te voeren voor entiteiten die hun registratieverplichtingen niet nakomen. Transparantie in het sanctieproces is essentieel om rechtszekerheid te bieden.
Samenvattend is de invoering van het UBO-register essentieel om te voldoen aan internationale verplichtingen, maar het succes ervan hangt af van een zorgvuldige balans tussen transparantie en privacy, effectieve handhaving, en de betrokkenheid van stakeholders. De SER benadrukt de noodzaak van voortdurende evaluatie en aanpassing om de integriteit van het financiële systeem te waarborgen.

Advies inzake de ontwerplandsverordening tot wijziging van de Landsverordening op de Winstbelasting 1940 en de Landsverordening economische zones 2000(Ref.nr 020/2024-SER)

De ontwerplandsverordening wijziging van het winstbelastingtarief beoogt een wijziging in de Landsverordening op de Winstbelasting 1940 te bewerkstelligen vooruitlopend op een algehele herziening van de belastingwetgeving. Deze aanpassing is gericht op de invoering van een verlaagd belastingtarief, met als primair doel de verbetering van de belastingmoraal en de versterking van het fiscale klimaat binnen de jurisdictie van Curaçao. Specifiek introduceert de ontwerplandsverordening een gereduceerd opstaptarief van 15% voor de heffing van winstbelasting op de eerste NAf. 500.000 van het belastbare bedrag gegenereerd door binnenlandse ondernemingen. Deze maatregel is strategisch ontworpen om zowel bestaande als nieuw opgerichte kleine ondernemingen, die als vennootschappen zijn gestructureerd, te stimuleren en te ondersteunen. Voor het belastbare bedrag boven deze drempel blijft het huidige standaardtarief van 22% van kracht. Daarnaast wordt in het ontwerp benadrukt dat entiteiten die reeds profiteren van een effectief tarief van tien procent (10%), dit voordelige tarief zullen behouden, ongeacht de invoering van het nieuwe winstbelastingtarief van 15%.

Daarnaast beoogt de ontwerplandsverordening een significante liberalisering binnen de Landsverordening economische zones 2000 door de opheffing van de restrictie die de bedrijven gevestigd in de economische zone beperkt tot het leveren van maximaal 25% van hun totale omzet aan de lokale markt. Deze wijziging faciliteert een onbelemmerde toegang voor deze bedrijven om hun goederen aan de binnenlandse markt te leveren, zonder de noodzaak voor een voorafgaande vergunningsaanvraag. Dit beleid vergroot de integratie van in de economische zones gevestigde ondernemingen met de lokale economie, door hen in staat te stellen zonder kwantitatieve beperkingen bij te dragen aan de binnenlandse handel.

Conform de voorgestelde landsverordening zullen bedrijven die al een economische zone vergunning hebben verkregen direct kunnen profiteren van deze nieuwe regelgeving, waardoor hun operationele flexibiliteit wordt vergroot en bijdraagt aan een stimulans voor economische activiteit binnen Curaçao.

De inwerkingtreding van deze landsverordening is met terugwerkende kracht per 1 januari 2023. Deze retroactieve toepassing benadrukt de urgentie en het belang dat de regering hecht aan het stimuleren van economische groei en het versterken van de concurrentiepositie van Curaçao als aantrekkelijke vestigingslocatie voor internationale en lokale ondernemingen.

Na zorgvuldige evaluatie komt de SER tot de voorzichtige conclusie dat het voorgestelde opstaptarief in de winstbelasting de bestaande verschillen in belastingbehandeling tussen IB- en WB-ondernemers verder zal vergroten. Er lijkt geen overtuigende onderbouwing te zijn voor het invoeren van een instaptarief in de winstbelasting. De SER adviseert de regering dan ook om in de memorie van toelichting behorende bij de onderhavige ontwerplandsverordening duidelijker in te gaan op zaken zoals de definitie van 'kleinere ondernemers' en hoe het instaptarief zich verhoudt tot het principe van fiscale neutraliteit.

In het licht van het vorenstaande plaatst de SER vraagtekens bij de meerwaarde en werkzaamheid van een nieuw instaptarief van 15% in de winstbelasting als stimulans voor bedrijven in de economische zone. In lijn met deze zorgen beveelt de SER met klem aan om de regelingen voor speciale economische zones te herzien met een focus op niet-fiscale prikkels, om zo een veerkrachtige strategie te ontwikkelen die inspeelt op internationale belastinghervormingen, SDG's, technologische vooruitgang en globale productieverschuivingen. De UNCTAD's richtlijnen voor moderne speciale economische zones kunnen hierbij als leidraad dienen.

Advies inzake de initiatiefontwerplandsverordening tot wijziging van de Landsverordening Burgerlijk Wetboek 7A (PB. 2012, no.24), de Lvo van de 24ste april 1969 houdende regelingen van de afspraken van de ambtenaren in dienst van de Nederlandse Antillen en van vakantie en vrijstelling van dienstambtenaren (PB., 1969, no. 44) en de Landsverordening Ziekteverzekering (PB. 1966, no. 15)(Ref.nr 023/2024-SER)

De Voorzitter van de Staten heeft, op verzoek van de leden van de MAN-fractie, een verzoek ingediend voor het uitbrengen van advies op een initiatief-ontwerplandsverordening tot wijziging van de Landsverordening Burgerlijk Wetboek 7A (P.B. 2012, no. 24), de Landsverordening van de 24ste april 1969 houdende regelingen van de afspraken van ambtenaren in dienst van de Nederlandse Antillen en van vakantie en vrijstelling van dienst ambtenaren (P.B. 1969, no. 44) en de Landsverordening Ziekteverzekering (P.B. 1966, no. 15).

Het doel van het voorstel tot wetswijziging is de invoering van vijf dagen betaald vaderschapsverlof. Het voorstel beoogt vaders na de geboorte van hun kind de mogelijkheid te geven om actief betrokken te zijn bij de eerste levensdagen van hun kind, hun partner te ondersteunen en bij te dragen aan een evenwichtigere verdeling van zorgtaken tussen mannen en vrouwen. Dit verlof is een belangrijke stap is richting van gendergelijkheid en sluit aan bij internationale ontwikkelingen en emancipatiebewegingen op Curaçao.

In de MvT wordt verwezen naar bestaande regelingen in andere landen, waaruit blijkt dat Curaçao op dit vlak achterloopt. De Sociaal-Economische Raad (SER) erkent het belang van het voorstel, maar uit stevige kritiek op de onderbouwing ervan. Zo ontbreekt het aan diepgaande bronvermeldingen en empirisch bewijs, wat essentieel is voor een overtuigende en goed gefundeerde beleidsmaatregel. Ook het ontbreken van een considerans – een toelichtende overweging voorafgaand aan de wetstekst – wordt als een tekortkoming in de wetgevingstechniek beschouwd.

Daarnaast wijst de SER op het gebrek aan een duidelijke analyse van de financiële gevolgen van het verlof, zowel voor de overheid als voor het bedrijfsleven. Een kosten-batenanalyse ontbreekt, terwijl dit cruciaal is voor een realistische en duurzame invoering. Hoewel het voorstel voordelen biedt, zoals versterking van de ouder-kindrelatie, betere gezondheid van moeders en grotere betrokkenheid van vaders bij opvoeding en huishouden, acht de SER het voorstel op zichzelf onvoldoende om de beoogde maatschappelijke veranderingen volledig te realiseren. Aanvullend beleid is volgens hen noodzakelijk.

De SER adviseert de initiatiefnemers om een langetermijnstrategie te ontwikkelen, gebaseerd op gedegen onderzoek en gericht op het versterken van de rol van vaders in de zorg. Voor de financiering wordt voorgesteld dat in de publieke sector de overheid de kosten volledig draagt, terwijl in de private sector 80% via de ziekteverzekering en 20% door de werkgever wordt bekostigd. Ondanks de kosten benadrukt de SER de sociaaleconomische voordelen van vaderschapsverlof, zoals verbeterde gezinsdynamiek en bijdrage aan gendergelijkheid, en staat zij in beginsel positief tegenover het voorstel, mits de aanbevelingen worden meegenomen en de kosten eerlijk verdeeld worden tussen overheid, werkgevers en werknemers.

Advies inzake tijdelijke regeling sanering belastingi nkomsten en wijziging van de Landsverordening omzetbelasting 1999(Ref.nr 048/2024-SER)

De ontwerplandsverordening inzake tijdelijke regeling sanering belastinginkomsten strekt ertoe een tijdelijk saneringspakket in te voeren ter bevordering van een versnelde invordering van openstaande belastingschulden. Dit belastingsaneringspakket bestaat uit verschillende maatregelen, waaronder:

- Eenmalige buiten invordering stellen van verschuldigde bedragen aan belastingen en premies volksverzekeringen en werknemersverzekeringen voor de belastingjaren 2017 en ouder;
- Betalingskorting voor belastingschulden inzake onroerendezaakbelasting en grondbelasting toekennen aan personen die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt, en waarvan het maandelijks inkomen uitsluitend bestaat uit een AOV-uitkering en waarvan de betalingscapaciteit nihil is;
- Betalingskorting op de openstaande schulden van inkomstenbelasting, loonbelasting, winstbelasting, successiebelasting, onroerendezaakbelasting, omzetbelasting, afvalstoffenbelasting, premies algemene verzekering bijzondere ziektekosten, premies algemene ouderdomsverzekering, premies algemene weduwen- en wezenverzekering, premies basisverzekering ziektekosten, premies ongevallenverzekering, premies ziekteverzekering, en motorrijtuigenbelasting. De hoogte van de betalingskorting is afhankelijk van het ineens betaalde bedrag;

De ontwerplandsverordening beoogt, enerzijds, een financiële aanmoediging van belastingplichtigen tot betalen van het aanzienlijk hoog bedrag aan verschuldigde belasting en, anderzijds, het bewerkstelligen van een overheidsbegroting die zo veel mogelijk bij de realiteit past. Verder is de ontwerplandsverordening gericht op de invoering van een tijdelijke drastische maatregel ten aanzien van de invordering en het afhandelen van bezwaarschriften over de belastingjaren 2017 en ouder. Tegen deze achtergrond is een beleidswijziging doorgevoerd waarbij in het invorderingssysteem alle aanslagen welke betrekking hebben op de belastingjaren 2017 en ouder zijn gemarkeerd en hiermee buiten de scope van het actieve invorderingsproces zijn geplaatst. Tot slot beoogt de onderhavige ontwerplandsverordening wijzigingen aan te brengen in de Landsverordening omzetbelasting 1999, gericht op het herstellen van omissies in het kader van de invordering.

De Minister van Financiën is voornemens een wettelijk kader te verlenen aan het tijdelijk belastingsaneringspakket bestaande uit verschillende maatregelen. Het tijdelijk belastingsaneringspakket is gericht op onder andere de bevordering van een versnelde invordering van openstaande belastingschulden. Wat de onderhavige ontwerplandsverordening betreft, heeft de SER het tijdelijke belastingsaneringspakket geëvalueerd op effectiviteit, gemoeide kosten en verbeterpotentieel. Aangezien informatie ontbreekt over de belastingschuldbeheersstrategie bij de Belastingdienst van Curaçao, met SMART geformuleerde strategische doelen en bijbehorende prestatie-indicatoren voor het tijdelijke belastingsaneringspakket, is de effectiviteit van het belastingsaneringspakket naar het oordeel van de SER niet met zekerheid vast te stellen.

De SER is daarbij van oordeel dat de effectiviteit van het belastingsaneringspakket verbeterd kan worden indien aandacht wordt besteed aan de verschillende verbeterpunten die aanbod zijn gekomen in dit advies.

Advies inzake Initiatief-ontwerplandsverordening houdende wijziging van de Eilandsverordening eigendomsverkrijging volkswoningen Curaçao (AB 1962, no. 13)(Ref.nr 051/2024-SER)

In dit advies behandelt de SER het verzoek van de Staten tot wijziging van de Eilandsverordening eigendomsverkrijging volkswoningen uit 1962. De initiatiefnemers willen het woningbezit voor minder draagkrachtige huishoudens vergemakkelijken door de financiële drempel te verlagen en zo investeringen in de vastgoedsector te stimuleren. De raad erkent dat het bevorderen van eigendomsverwerving kan bijdragen aan sociale stabiliteit, maar waarschuwt tegelijk voor onbedoelde gevolgen van het verkopen van sociale huurwoningen zonder duidelijke beleidsvisie.

Verkoop van FKP-woningen zou kunnen leiden tot een afname van het aanbod van sociale huurwoningen, waardoor kwetsbare groepen benadeeld worden. Bovendien zijn de verwachte besparingen onzeker: niet alle woningen zullen worden verkocht, waardoor onderhouds- en huursubsidiekosten blijven bestaan. De SER constateert dat een samenhangend volkshuisvestingsbeleid ontbreekt en dat veel door FKP beheerde woningen in slechte staat verkeren. Verkoop zonder renovatie kan de leefomstandigheden verslechteren en de sociale ongelijkheid vergroten. De raad benadrukt dat willekeurige selectie van woningen voor verkoop gemeenschappen kan ontwrichten en stedelijke ontwikkeling kan belemmeren.

Om deze redenen pleit de SER voor een geïntegreerde aanpak die renovatie, onderhoud en uitbreiding van de sociale woningvoorraad centraal stelt. Een opknapfonds, subsidies en technische bijstand kunnen huurders en FKP ondersteunen; publiek-private samenwerkingen zijn nodig om nieuwe betaalbare woningen te realiseren en risico's te delen. Daarnaast adviseert de SER een persoonsgebonden huursubsidie om de betaalbaarheid te waarborgen, duurzame bouwmethoden toe te passen en de governance binnen FKP te verbeteren via nulmetingen, monitoring en transparante rapportages.

Een holistische beleidsvisie moet ruimtelijke ontwikkeling, woningbouw en sociale aspecten verbinden. Dit vergt een duidelijke strategie voor renovatie en nieuwbouw, betrokkenheid van burgers en efficiënte gegevensuitwisseling tussen FKP, overheid en andere instanties. Door te investeren in renovatie, het vergroten van de sociale huurvoorraad, publiek-private samenwerking en verbeterde transparantie kan een inclusieve en veerkrachtige woningmarkt ontstaan die zowel bewoners als de financiële gezondheid van FKP en de overheid beschermt.

Advies inzake Initiatief-ontwerplandsverordening tot wijziging van de Pensioenlandsverordening overheidsdienaren(Ref.nr 057/2024-SER)

De Voorzitter van de Staten heeft een verzoek ingediend, namens de MAN-fractie, voor het uitbrengen van advies op een initiatiefontwerplandsverordening tot wijziging van de Pensioenlandsverordening overheidsdienaren (Plvo). Het doel van het voorstel tot wetswijziging is het ontkoppelen van de indexering van pensioenen van de aanpassing van de bezoldigingen van overheidsdienaren. Daarnaast wordt voorgesteld om artikel 30, vierde lid, aan te passen met terugwerkende kracht vanaf de inwerkingtreding van P.B. 2015, nr. 78. Dit laatste houdt in dat de pensioenen jaarlijks, per 1 januari, aangepast worden aan de gestegen kosten van levensonderhoud.

De Sociaal-Economische Raad (SER) ondersteunt de voorgestelde wijzigingen in de Landsverordening Pensioenvoorziening Overheidsdienaren (Plvo), omdat deze noodzakelijk worden geacht om de koopkracht van gepensioneerde overheidsdienaren beter te beschermen. De huidige regeling voor voorwaardelijke indexering schiet tekort in het realiseren van welvaartvaste pensioenen, vooral vanwege de dubbele afhankelijkheid van zowel de loonontwikkeling van ambtenaren als de dekkingsgraad van het pensioenfonds. De SER beschouwt de ontkoppeling van de pensioenindexering van de ambtenarensalarissen als een positieve stap, omdat dit leidt tot meer voorspelbaarheid en stabiliteit in de pensioenuitkeringen.

Tegelijkertijd benadrukt de SER dat een toereikende dekkingsgraad essentieel blijft om de financiële gezondheid van het Algemeen Pensioenfonds van Curaçao (APC) te waarborgen. De voorgestelde aanpassingen moeten daarom zorgvuldig worden afgestemd op zowel de huidige als toekomstige financiële positie van het fonds. De SER uit echter kritiek op het initiatiefontwerp, dat volgens haar juridisch en beleidsmatig tekortschiet door het ontbreken van een duidelijke motivering en onderbouwing van de noodzaak tot wijziging.

Afhankelijk van de gekozen indexatievariant kan de wetswijziging leiden tot een verbetering van de koopkracht, maar dit mag niet ten koste gaan van de financiële stabiliteit of de rechtvaardigheid tussen actieve en niet-actieve deelnemers.

Een belangrijk aandachtspunt is de duurtetoeslag, die historisch gezien heeft geleid tot discrepanties tussen salaris en pensioengrondslag. De SER adviseert om de impact van wijzigingen in deze regeling grondig te evalueren, gezien de mogelijke financiële gevolgen voor zowel gepensioneerden als de overheid. Verder adviseert de SER om zo snel mogelijk een uitvoeringsovereenkomst op te stellen, zoals vereist in artikel 72a van de Plvo, waarin de verantwoordelijkheden van alle betrokken partijen duidelijk worden vastgelegd.

Tot slot benadrukt de SER dat de hervormingen gericht moeten zijn op modernisering, sociale rechtvaardigheid en financiële duurzaamheid. Flexibiliteit in pensionering, zoals vervroegd of uitgesteld pensioen, en mogelijkheden tot bijsparen en uitruilopties, moeten worden overwogen om het pensioenstelsel toekomstbestendig te maken.

Advies betreffende de initiatiefontwerplandsverordening houdende wijziging van de Eilandsverordening verlening bijstand Curaçao 2008(Ref.nr 065/2024-SER)

Het initiatief om de Landsverordening verlening bijstand te wijzigen heeft tot doel de toegang tot bijstand te verruimen en de rechtspositie van aanvragers te verbeteren. De initiatiefnemers willen de voorwaarden voor bijstandsverlening versoepelen en bijstandsontvangers toestaan om tot een bepaald bedrag bij te verdienen zonder hun uitkering te verliezen. De SER beschouwt tijdelijke bijstand als bedoeld voor mensen die (weer) in staat zijn om te werken, terwijl duurzame ondersteuning noodzakelijk is voor degenen die dit niet kunnen. In dat licht beoordeelt de raad het voorstel kritisch.

De Eilandsverordening verlening bijstand 2008 kent strikte eisen inzake ingezetenschap, behoeftigheid, gezamenlijke huishouding, vermogensgrens en onderhoudsplicht. Deze waarborgen zijn bedoeld om de integriteit van het stelsel te beschermen en ervoor te zorgen dat alleen de meest behoeftigen steun ontvangen. De SER benadrukt het belang van zelfredzaamheid: bijstand moet stimuleren tot zelfstandigheid en deelname aan de arbeidsmarkt, waarbij persoonlijke waardigheid en maatschappelijke integratie worden bevorderd. Tegelijk erkent de raad dat sommige groepen, zoals ouderen zonder pensioen, chronisch zieken en personen met een verstandelijke of psychische beperking, permanent op bijstand zullen blijven aangewezen.

Het initiatiefvoorstel versoepelt de eisen zodanig dat ook personen die niet volledig aan de huidige voorwaarden voldoen, in aanmerking kunnen komen. Dit kan het evenwicht tussen zelfredzaamheid en noodzakelijke steun verstoren en de integriteit van het stelsel aantasten. Daarnaast bevat het voorstel een lex silencio positivo, waarbij de bijstand automatisch wordt toegekend als de minister niet tijdig beslist. De SER acht deze regeling onwenselijk, omdat zij beslissingen zonder zorgvuldige belangenafweging mogelijk maakt en financiële risico's voor de algemene middelen creëert. De voorgestelde mogelijkheid om tot Cg 500 per maand bij te verdienen ontbreekt eveneens aan wettelijke inkadering en controlemechanismen, wat misbruik kan faciliteren.

De raad pleit voor een duidelijk juridisch kader met gedetailleerde bepalingen, een uitgebreide financiële onderbouwing en een robuust activeringstraject dat bijverdienen koppelt aan arbeidsparticipatie. De effectiviteit van de maatregelen hangt af van strikte handhaving, transparantie en monitoring; regelmatige evaluatie is nodig om langetermijneffecten te volgen. De SER ondersteunt het idee van een nieuwe, geïntegreerde landsverordening voor bijstand die structuurvereenvoudiging en afstemming op sociaaleconomische ontwikkelingen biedt. Alleen door juridische robuustheid, financiële duurzaamheid en beleidsmatige samenhang te waarborgen, kan een rechtvaardig en effectief bijstandsstelsel worden gerealiseerd.

Advies inzake concept-Landsverordening marktordening gezondheidszorg (Ref.nr 072/2024-SER)

De ontwerplandsverordening Marktordening Gezondheidszorg is voortgevloeid uit het Landspakket Curaçao (maatregel F.3.1) en beoogt marktwerking en aangepaste financiering te introduceren in de zorgsector. Het doel is de efficiëntie en effectiviteit van de zorg te vergroten, het verzekeringspakket te herijken en eigen betalingen in te voeren voor een betere kostenbeheersing, terwijl de toegankelijkheid voor kwetsbare groepen behouden blijft. De SER constateert dat de Curaçaose zorgsector onder grote druk staat door stijgende kosten, vergrijzing en een toename van chronische ziekten; zonder hervormingen dreigt het stelsel onhoudbaar te worden.

De zorgkostenstijging hangt samen met structurele en operationele problemen. De exploitatie van het Curaçao Medical Center (CMC) vormt een grote kostenpost; inefficiënties in de inkoop van geneesmiddelen, dure medische uitzendingen, laboratoriumdiensten en ondoorzichtige declaraties dragen bij aan de uitgaven. De SER pleit voor striktere regulering, waaronder maximumtarieven voor zorgdiensten, duidelijke budgetstructuren en een sterkere nadruk op preventieve zorg. Een transparante en gespecificeerde begroting voor het CMC is noodzakelijk om de financiële effecten op de landsbegroting inzichtelijk te maken.

Volgens de raad ontbreekt systematisch kwaliteits- en toezichtbeleid; de Inspectie voor de Volksgezondheid reageert vooral op incidenten. De SER acht de oprichting van een onafhankelijke Zorgautoriteit noodzakelijk om naleving van kwaliteitsnormen te garanderen, toezicht te professionaliseren en transparantie te bevorderen. Deze autoriteit moet bevoegdheden en middelen hebben om proactief en data-gedreven toezicht te houden, los van de beleidsvorming. Daarnaast dienen wachttijden te worden beperkt en moet de beschikbaarheid van specialisten worden vergroot. Een solide basisverzekering blijft essentieel om gelijke toegang tot noodzakelijke zorg te waarborgen.

Transparantie en informatievoorziening zijn cruciaal. Verplichte rapportages over prestaties en tarieven vergroten de verantwoordingsplicht van zorgaanbieders en versterken de keuzevrijheid van patiënten. De SER adviseert een geïntegreerd ICT-platform voor gegevensuitwisseling in de zorgketen en benadrukt de noodzaak van een samenhangende strategie waarin marktordening, financiering en preventie integraal worden aangepakt. Door kostenbeheersing te combineren met preventie, efficiënte organisatie en strikte regulering kan een toekomstbestendig zorgmodel worden gecreëerd dat kwaliteit, toegankelijkheid en financiële duurzaamheid in balans houdt.

Advies inzake de conceptlandsbesluit, houdende algemene maatregelen, tot wijziging van het Landsbesluit verstrekkingen basisverzekering ziektekosten 2014(Ref.nr 082/2024-SER)

Met dit advies reageert de SER op een concept-landsbesluit tot wijziging van het Landsbesluit verstrekkingen basisverzekering ziektekosten (BVZ) uit 2014. De minister van Gezondheid, Milieu en Natuur vroeg om spoedadvies over de herziening van de lijst van laboratoriumverrichtingen binnen de basisverzekering. Die lijst is sinds 2001 niet meer geactualiseerd; modernisering is nodig om diagnostische mogelijkheden te verruimen en de kostenefficiëntie te verbeteren. De SER benadrukt dat spoedprocedures slechts in uitzonderlijke situaties gebruikt moeten worden en dat gelijktijdig advies van de SER en de Raad van Advies de onafhankelijkheid kan aantasten.

Hoewel het concept en de toelichting de doelstelling en noodzaak voldoende schetsen, ontbreekt, naar de mening van de SER, een degelijke financiële analyse. De raad vraagt om een transponeringstabel die oude en nieuwe verrichtingen vergelijkt, zodat duidelijk is welke testen vervallen, samengevoegd of toegevoegd worden. Transparantie over budgettaire consequenties is essentieel en er dient een uitvoeringstoets te worden uitgevoerd om de haalbaarheid te beoordelen. Daarnaast moeten de voorgestelde wijzigingen worden ingebed in een sectorale visie voor medische laboratoriumdiagnostiek.

De medische laboratoriumsector op Curaçao kent een gefragmenteerde structuur met vier perifere en twee ziekenhuislaboratoria, waarbij aanbod en testcapaciteit verschillen. Er ontbreekt een regulerend kader en centrale aansturing, wat leidt tot inefficiëntie en overcapaciteit. De SER adviseert daarom centralisatie van het test aanvraagproces en een modern regelgevend kader dat zich richt op doelmatige en effectieve inzet van diagnostiek zonder het aantal laboratoria te reduceren. Budgettaire kaders en productieafspraken zijn nodig om volumegroei te beperken; maximumtarieven voor declaraties en structurele budgetplafonds kunnen de kosten beheersen en de kwaliteit waarborgen.

Om een duurzame laboratoriumsector te realiseren, pleit de raad voor een helder beleid gericht op kostenbeheersing en kwaliteitsbevordering, met investeringen in technologische innovatie en integratie van internationale standaarden. Alleen met transparantie, goede budgettaire onderbouwing en een duidelijke beleidsvisie kan de herziening van het Landsbesluit verstrekkingen BVZ leiden tot een betaalbaar, toegankelijk en kwalitatief hoogwaardig zorgstelsel.

Advies inzake het verhogen van het wettelijk minimumuurloon per i januari 2025(Ref.nr 098/2024-SER)

Het advies over de indexering van het minimumloon per 1 januari 2025 vloeit voort uit een adviesverzoek van de minister van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn. De voorgestelde maatregel verhoogt het bruto minimumuurloon van Cg 11,28 naar Cg 11,72 (3,9%) om de koopkracht van minimumloonverdieners te beschermen. De SER ondersteunt het streven naar een toereikend inkomen voor werknemers met een laag loon en erkent dat het minimumloon op termijn richting een sociaal minimum moet groeien. Tegelijkertijd waarschuwt de raad voor de economische consequenties van snelle of forse verhogingen.

Een door het ministerie van Economische Ontwikkeling uitgevoerde macro-economische impactanalyse toont aan dat de loonkosten met naar schatting Cg 35,4 miljoen stijgen en de sociale premies met Cg 7,5 miljoen. Deze stijging heeft naar verwachting prijsverhogende effecten (1,5% productiekosten, 0,8% consumentenprijzen), een daling van consumptie en uitvoer, een vermindering van investeringen en een negatieve impact op de groei van het BBP. De analyse voorspelt eveneens een verlies van circa 300 banen en een verslechtering van de handelsbalans, terwijl de extra belastingopbrengst slechts een deel van de kosten compenseert. Deze bevindingen onderstrepen dat verhoging van het minimumloon zorgvuldig moet worden afgewogen en gepaard moet gaan met aanvullende maatregelen.

De SER benadrukt dat verhoging van het minimumloon ingebed moet zijn in een breder sociaal-economisch beleid. De raad adviseert intensieve begeleiding en scholing voor werknemers en werkzoekenden aan de onderkant van de arbeidsmarkt, gericht op verhoging van de productiviteit en inzetbaarheid. Investeringen in technologie, innovatie en opleiding zijn noodzakelijk om de arbeidsproductiviteit structureel te verbeteren. Daarnaast pleit de SER voor gerichte ondersteuning via sociale voorzieningen, belastingverlichting en hulp bij huisvesting en gezondheidszorg, zodat de lasten eerlijk worden verdeeld en een loon-prijsspiraal wordt voorkomen.

Volgens de SER moet de huidige indexeringsmethodiek worden herzien op basis van grondig onderzoek en internationale best practices. Eerdere adviezen en relevante sociaal-economische indicatoren dienen te worden meegenomen bij toekomstige verhogingen. Verder is nader onderzoek nodig naar de oorzaken van hoge werkloosheid onder laagopgeleiden, de impact van emigratie en de effectiviteit van activatieprogramma's. De raad pleit voor betere arbeidsmarktmatching via een gecentraliseerd registratiesysteem en voor strenge controle op illegale arbeid om oneerlijke concurrentie door economische migranten tegen te gaan. Een toekomstbestendig minimumloonbeleid moet sociale inclusie en duurzame ontwikkeling bevorderen zonder de economische stabiliteit in gevaar te brengen; daarom zijn continue monitoring en tijdige bijsturing onmisbaar.

Advies inzake initiatiefontwerplandsverordening: “Landsverordening tot wijziging van de Landsverordening beperking tabaksgebruik” (Ref.nr 099/2024-SER)

Het initiatiefontwerp tot herziening van de Landsverordening beperking tabaksgebruik beoogt de volksgezondheid beter te beschermen, met bijzondere aandacht voor jongeren. Aanleiding hiervoor is, volgens de MFK-fractie in de Staten, de indieners, de groeiende bezorgdheid over de gezondheidsrisico’s van roken en in het bijzonder het toenemende gebruik van elektronische sigaretten (vapes) onder minderjarigen. De huidige wetgeving wordt als ontoereikend beschouwd om moderne rookproducten te reguleren. Het initiatiefontwerp introduceert daarom strengere regels, nieuwe definities en een leeftijdsgrens van 18 jaar voor de aankoop van tabaksproducten en vapes. Ook wordt het rookverbod uitgebreid naar elektronische sigaretten.

De SER staat achter het doel van het ontwerp, maar acht de voorgestelde maatregelen niet vergaand genoeg. De raad benadrukt dat de wetgeving grondiger herzien moet worden om daadwerkelijk effectief te zijn, en wijst op gebrekkige en overlappende definities in het voorstel. De SER adviseert de artikelen te herstructureren en de begrippen ondubbelzinnig te definiëren, evenals consistentie in de artikelsgewijze toelichting te waarborgen.

Hoewel in de MvT kort wordt verwezen naar onderzoek van FMA, ontbreken feitelijke cijfers over het gebruik van tabaks- en rookloze producten op Curaçao. De SER noemt dit een gemiste kans, zeker nu signalen wijzen op een sterke stijging van vape-gebruik onder jongeren vanaf 12 jaar. De raad pleit dan ook voor regelmatige monitoring van rookgedrag op Curaçao.

Er wordt gewaarschuwd voor de schadelijke effecten van vapes, zoals metaaldeeltjes, formaldehyde en nadelige invloeden op hersenontwikkeling. Zowel longartsen als kinderartsen op Curaçao signaleren al gezondheidsproblemen bij jongeren, wat de urgentie van regulering onderstreept. De SER pleit voor stevige maatregelen ter voorkoming van toekomstige onbetaalbare zorgkosten.

De financiële onderbouwing van het initiatief ontbreekt volgens de SER. De kosten voor voorlichting, toezicht en bezwaarafhandeling zijn niet gekwantificeerd en de dekking blijft onduidelijk. Ook vraagt de raad zich af of het voor de uitvoering verantwoordelijke ministerie voldoende capaciteit heeft voor handhaving. De SER benadrukt dat handhaving momenteel al tekortschiet en dat ook de douane onvoldoende middelen heeft om toezicht te houden op de invoer van vapes, mede door het ontbreken van specifieke goederencodes.

Om effectief op te treden tegen de toegang tot elektronische dampwaar adviseert de SER een algeheel verbod op de invoer van vapes en daaraan gerelateerde producten, vergelijkbaar met het verbod op lachgas. Dit zou de handhaving vergemakkelijken, mede doordat Curaçao als eiland een beperkt aantal invoerpunten kent.

De raad dringt aan op het opnemen van aanvullende maatregelen, zoals een rookverbod voor jongeren onder de 18 jaar, een verbod op smaakjes in e-sigaretten, en een totaalverbod op reclame voor rookproducten. De SER benadrukt ook de noodzaak om het WHO-Kaderverdrag inzake Tabaksontmoediging voor Curaçao van toepassing te verklaren.

Verder pleit de SER voor versterking van instanties zoals de FMA, zodat zij beter in staat zijn preventie, behandeling en dataverzameling te verzorgen. Tegelijkertijd vraagt de raad aandacht voor jongeren die al verslaafd zijn en voor wie extra ondersteuning nodig is. Ook moet er geïnvesteerd worden in grootschalige voorlichtingsprogramma's voor jongeren, ouders en het onderwijs.

Samenvattend stelt de SER dat een krachtig en integraal tabaksontmoedigingsbeleid op Curaçao dringend noodzakelijk is. De huidige reikwijdte van het initiatiefontwerp is ontoereikend, en alleen met strengere maatregelen inclusief totaalverboden kan de gezondheid van jongeren effectief beschermd worden. Curaçao heeft door zijn geografische ligging unieke handhavingsmogelijkheden en moet deze benutten om te komen tot een grotendeels rookvrije samenleving, met aanzienlijke gezondheidswinst en economische voordelen als gevolg.

Regionale en Internationale relaties

In 2024 heeft SER Curaçao haar positie op zowel het internationale als het regionale toneel verder versterkt. Als actief lid én voorzitter van zowel de Internationale Vereniging van Sociaal-Economische Raden en Vergelijkbare Instellingen (AICESIS) als het regionale netwerk van Sociaal-Economische Raden en Vergelijkbare Instellingen van Latijns-Amerika en het Caribisch gebied (CESISALC), vervulde de SER een verbindende rol in het bevorderen van sociaal dialoog, het stimuleren van kennisuitwisseling en het opbouwen van strategische partnerschappen. Deze samenwerkingen bieden niet alleen toegang tot mondiale beleidsfora, maar zorgen er ook voor dat lokale inzichten bijdragen aan en profiteren van internationale en regionale ontwikkelingen.

Regionale samenwerking

SER Curaçao heeft haar leidende rol als voorzitter van CESISALC en vice-secretaris-generaal voor de Latijns-Amerikaanse en Caribische regio binnen AICESIS volop benut om samenwerking, kennisuitwisseling en beleidsafstemming te intensiveren. Via strategische bijeenkomsten en interactieve workshops werden urgente thema's als 'Brede Welvaart', sociale ongelijkheid, kunstmatige intelligentie en sociale bescherming in de informele sector gezamenlijk geagendeerd en aangepakt. Deze inspanningen brachten instellingen voor sociaal dialoog uit de hele regio dichter bij elkaar, versterkten partnerschappen en positioneerden Curaçao als een actieve en invloedrijke speler in zowel het regionale als het internationale beleidsveld.

Internationale samenwerking

Als voorzitter van AICESIS vervulde SER Curaçao in 2024 een centrale rol op het wereldtoneel. In nauwe samenwerking met de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO) en de zusterorganisaties binnen het Koninkrijk – de SER van Nederland, Aruba en Sint Maarten – werd gewerkt aan het versterken van sociaal dialoog, het bevorderen van 'Brede Welvaart' en het wereldwijd uitwisselen van best practices.

Overzicht van activiteiten in 2024

Het volgende gedetailleerde overzicht laat de veelzijdigheid en diepgang van de internationale en regionale relaties van de SER zien en benadrukken de rol die de raad speelt bij het bevorderen van een duurzame inclusieve toekomst voor Curaçao door ook de internationale positie van Curaçao te versterken.

Maand	Beschrijving
Januari	• SER Curaçao riep op 31 januari een bestuursvergadering AICESIS bijeen. De vergadering stond in het teken van de samenwerkingsovereenkomst tussen AICESIS en de Internationale Arbeidsorganisatie, die per oktober 2024 geëvalueerd zou moeten worden. Tijdens deze bijeenkomst werd het evaluatierapport over de uitvoering van de samenwerkingsovereenkomst voor de periode 2018-2023 besproken.

Maand	Beschrijving
Februari	• Op 19 februari organiseerde SER Curaçao een webinar voor alle AICESIS-leden over het centrale thema van het voorzitterschap, 'Brede Welvaart'. Ervaren sprekers op dit thema uit Hongarije, Ierland en Peru belichtten het thema vanuit hun respectievelijke invalshoeken, met als doel de deelnemers kennis te laten maken met strategieën en beleidsmaatregelen die economische groei bevorderen ten voordele van alle lagen van de samenleving. Na afloop van het webinar lanceerde SER Curaçao een enquête onder de AICESIS-leden om hun standpunt ten aanzien van het concept 'Brede Welvaart' te peilen.
Maart	• Op 1 maart riep SER Curaçao een virtuele bijzondere bestuursvergadering van AICESIS bijeen vanwege ontstane vacatures in de vertegenwoordiging van de Latijns-Amerikaanse en Caribische regio en in de functie van vice-secretaris-geneaal voor deze regio, veroorzaakt door het wegvallen van SER Guatemala. Tijdens deze vergadering werd Mw. Miloushka Sboui-Racamy, senior-adviseur regionale en internationale zaken, benoemd tot vice-secretaris-generaal voor de Latijns-Amerikaanse en Caribische regio, en werd SER St. Maarten toegelaten tot het bestuur. • Op 6 maart 2024 organiseerde SER Curaçao een virtuele vergadering met de leden van CESISALC. De vergadering stond in het teken van kennisdeling rond het thema 'Brede Welvaart'.
April	• Ter ratificatie van de genomen besluiten tijdens de bestuursvergadering van 1 maart, werd op 15 april een virtuele algemene ledenvergadering georganiseerd.

Maand	Beschrijving
Mei	• Van 7 tot en met 10 mei nam een delegatie van SER Curaçao deel aan de vierde bijeenkomst van INTERCOONECTA in Cartagena de las Indias, Colombia, georganiseerd door de Spaanse Agentschap voor Internationale Samenwerking ten behoeve van Ontwikkeling (AECID) en de Spaanse Sociaal-Economische Raad, met focus op duurzaamheid en klimaatverandering. • Op 9 mei voorzat SER Curaçao, gebruikmakend van de fysieke aanwezigheid van enkele leden, een hybride CESISALC-vergadering, waarbij de Sociaal-Economische Raad van de provincie Salta, Argentinië, als nieuw lid werd verwelkomd.

Maand	Beschrijving
Mei	• Op 10 mei organiseerde SER Curaçao als voorzitter van CESISALC een hybride workshop over twee actuele onderwerpen: kunstmatige intelligentie (AI) en sociale bescherming voor werkenden in de informele sector. De belangrijkste thema's waren: AI: Hoe AI kan bijdragen aan inclusieve en duurzame ontwikkelingsmodellen in Latijns-Amerika en het Caribisch gebied. Er werd aandacht besteed aan strategische visie, regelgeving, regionale samenwerking, ethische kwesties, dataprivacy en het waarborgen van menselijke verantwoordelijkheid. Sociale bescherming informele sector: De omvang van de informele sector (50-80% van de beroepsbevolking) en de noodzaak van een integrale aanpak om productiviteit, wet- en regelgeving, stimulansen en inspectie te verbeteren. Voorbeelden van succesvolle sociale bescherming voor zelfstandigen, huishoudelijk personeel, kleine ondernemingen en landbouw werden besproken.

Mei	• Als vice-secretaris-generaal van AICESIS voor de Latijns-Amerikaanse en Caribische regio organiseerde SER Curaçao op 20 mei een virtuele bijeenkomst met vertegenwoordigers van instanties voor sociaal dialoog uit de regio. Naast vertegenwoordigers uit Aruba, Brazilië, Colombia, Costa Rica, El Salvador, Honduras, Panama, Paraguay, Peru, de Dominicaanse Republiek en Sint Maarten, waren ook vertegenwoordigers van de regionale kantoren van de ILO in Costa Rica en Trinidad & Tobago aanwezig. De vergadering richtte zich op het thema 'Aanpak van sociale ongelijkheid in de wereld van werk via sociale dialoog'. De regio concludeerde dat het bestrijden van arbeidsongelijkheid structurele maatregelen vereist, waaronder versterkte sociale dialoog, inclusieve beleidsvorming, internationale samenwerking en effectieve monitoring en handhaving. Speciale aandacht ging uit naar kwetsbare groepen zoals vrouwen, jongeren en migranten, waarbij partnerschappen en kennisuitwisseling cruciaal zijn voor duurzame, eerlijke en inclusieve arbeidsmarkten.
Mei	• Op 30 mei vond een hybride bestuursvergadering van AICESIS plaats in Ivoorkust. Tijdens deze vergadering werden reguliere zaken behandeld, zoals de financiële stand van zaken, de activiteiten van de afgelopen zes maanden, de vernieuwing van de AICESIS-ILO samenwerkingsovereenkomst en nieuwe lidmaatschappen. Besloten werd de volgende bestuursvergadering en algemene ledenvergadering in Shanghai, China te organiseren. Aansluitend, op 31 mei, werd een hybride internationale workshop gehouden. Gedurende deze workshop vonden rondetafelgesprekken per regio plaats, conform de AICESIS-verdeling over de vier continenten, voorgezeten door de vice-secretaris-generaal van de respectievelijke regio. De bijeenkomst van 20 mei diende als basis voor de leiding van deze sessie door de vice-secretaris-generaal van Latijns-Amerika en het Caribisch gebied.

Maand	Beschrijving
Juni	• Op 13 juni presenteerde SER Curaçao de eerste resultaten van het enquêteonderzoek onder de AICESIS-leden in een rapport. • Van 11 tot en met 14 juni nam SER Curaçao, in zijn hoedanigheid als voorzitter van AICESIS, deel aan de 112de Internationale Arbeidsconferentie (ILC) in Genève, Zwitserland. Tijdens dit bezoek werd het rapport met de eerste resultaten van het AICESIS-enquêteonderzoek overhandigd aan de adjunct-directeur-generaal van de ILO, mevrouw Celeste Drake.

Maand	Beschrijving
Juli	• Van 15 tot en met 18 juli vertegenwoordigde SER Curaçao AICESIS tijdens het 'High-level Political Forum on Sustainable Development' 2024 (HLPF 2024), georganiseerd door de Economische en Sociale Raad van de Verenigde Naties (ECOSOC). Het thema van HLPF 2024 was 'Reinforcing the 2030 Agenda for Sustainable Development and eradicating poverty in times of multiple crises: The effective delivery of sustainable, resilient and innovative solutions', met focus op SDG 1, 2, 13, 16 en 17. AICESIS werd uitgenodigd een toespraak te houden tijdens het High-Level segment van ECOSOC.

Maand	Beschrijving
Augustus	• Op 13 augustus hield SER Curaçao de tweemaandelijkse virtuele CESISALC-vergadering. Centraal stond de wens een Ibero-Amerikaans netwerk op te zetten en dit netwerk toe te laten tot SEGIB (Secretaría General Iberoamericana).
September	• Ter invulling van de regionale agenda voor het bevorderen van het centrale thema van het AICESIS-voorzitterschap, organiseerde SER Curaçao op 3 september een virtuele bijeenkomst met instanties voor sociaal dialoog uit Latijns-Amerika en het Caribisch gebied. Het doel was het vaststellen van kerngebieden, waaronder hoogwaardig onderwijs en menselijk kapitaal, moderne digitale infrastructuur, sociaal- en arbeidsmarktintegratiebeleid en voortgangsindicatoren. Deze kerngebieden dienen als input voor vervolgstappen in de regionale samenwerking.
Oktober	• Op 22 oktober vond wederom een virtuele CESISALC-vergadering plaats, waarin het jaarverslag van het eerste jaar van het voorzitterschap van SER Curaçao werd besproken, evenals de voortgang van werkzaamheden gerelateerd aan ‘Brede Welvaart’.

Maand	Beschrijving
November	• Conform de beslissing tijdens de bestuursvergadering in Ivoorkust in mei, vonden op 5 en 6 november de bestuursvergadering en algemene ledenvergadering van AICESIS in hybride vorm in Shanghai, China plaats. SER Curaçao nam hier als voorzitter van AICESIS aan deel. Tijdens deze vergaderingen werden het financieel verslag over 2023 en het activiteitenrapport van AICESIS goedgekeurd. Tevens werden de resultaten van het onderzoek naar de duurzame groei-index onder Europese landen, uitgevoerd door de Centrale Bank van Hongarije op verzoek van SER Curaçao, gepresenteerd. Andere onderwerpen waren de voortgang van de vernieuwing van de AICESIS-ILO samenwerkingsovereenkomst en de planning van de volgende bestuurs- en algemene ledenvergadering, waarbij het voorzitterschap aan een Europees lid wordt overgedragen. Traditioneel wordt de algemene ledenvergadering gehouden in het land dat de voorzitterschapsperiode beëindigt; de volgende algemene ledenvergadering zal derhalve op Curaçao plaatsvinden.

Maand	Beschrijving
November	• Aansluitend organiseerde de Chinese Sociaal-Economische Raad (CESC) op 7 mei het 'China Economic and Social Forum 2024', getiteld 'Building a Community with a Shared Future for Mankind, Working Together to Make a Modern World'. De voorzitter van SER Curaçao sprak het publiek toe, bestaande uit AICESIS-leden en vooraanstaande Chinese participanten. • SER Curaçao vertegenwoordigde AICESIS tijdens de G20 Social Summit van 14 tot 16 november in Rio de Janeiro, Brazilië. Tijdens een paneldiscussie benadrukte de directeur van SER Curaçao het belang van Brede Welvaart als denkkader voor beleidsvoorbereiding, waarbij economische groei gekoppeld wordt aan sociale rechtvaardigheid en ecologische duurzaamheid. • Op 28 en 29 november werd SER Curaçao uitgenodigd om tijdens de negende Peruaanse jaarlijkse bijeenkomst van technische secretariaten van regionale raden voor arbeid en werkgelegenheidsbevordering een voordracht te houden namens CESISALC. Tijdens de virtuele voordracht werd de kracht van regionale samenwerking en sociaal dialoog benadrukt om uitdagingen aan te gaan en toegang te verkrijgen tot internationale fora en expertise.

Maand	Beschrijving
December	• Op 2 en 3 december nam SER Curaçao deel aan de internationale conferentie ‘Demographics - Migration - Labor Market’ in Athene, georganiseerd door de SER van Griekenland. Tijdens de openingssessie verzorgde de directeur van SER Curaçao een keynote-presentatie over samenwerking, innovatie en gedeelde verantwoordelijkheid voor het aanpakken van mondiale uitdagingen.

Maand	Beschrijving
December	• Op uitnodiging van de Escuela Interamericana de Diálogo Social, Tripartismo y Resolución de Conflictos (EI-DiSTReC) van Panama nam SER Curaçao deel aan de conferentie 'Versterking van de sociale dialoog in Latijns-Amerika: instellingen voor sociale dialoog en hun uitdagingen' van 3 tot 5 december. De directeur hield op 4 december een voordracht waarin de rol van AICESIS in mondiale samenwerking, vertegenwoordiging van ledenbelangen en versterking van inclusieve dialoog werd benadrukt.

Conclusie en slotopmerkingen

In 2024 heeft SER Curaçao, als voorzitter van AICESIS en CESISALC, haar positie op internationaal en regionaal niveau aanzienlijk versterkt. Belangrijke resultaten zijn onder andere: effectieve bestuursvoering, het bevorderen van brede welvaart en sociale dialoog, versterking van regionale samenwerking en actieve vertegenwoordiging van de Caribische regio op wereldfora. Deze inspanningen dragen bij aan duurzame en inclusieve sociaaleconomische ontwikkeling, zowel lokaal, regionaal als wereldwijd.

Deelname aan conferenties en internationale bijeenkomsten onderstreept de prominente positie en rol van SER Curaçao als pleitbezorger van sociaal dialoog. Deze activiteiten bieden waardevolle netwerkmogelijkheden, vergroten de zichtbaarheid van Curaçao op het wereldtoneel en dragen bij aan kennisuitwisseling en beleidsontwikkeling op cruciale sociaal-economische thema's.

Financiën

Met betrekking tot de begroting van de SER, die beheerd wordt door het bureau secretariaatvoering SER/ROA/GOA, kan worden gesteld dat in het jaar 2024 diverse overhevelingen (af- en overschrijvingen) moesten plaatsvinden in verband met onder meer:

- het huren van een vervangende auto voor de onherstelbaar defectgeraakte dienstauto
- het aanschaffen van een vervangende dienstauto
- het betalen van motorrijtuigenbelasting, publieke voorlichting aan Haagse Hogeschool studenten en jaarabonnementen in afwachting van het aanvullen van de primitief begroting door Financiën
- eindbetaling rekening electra in verband met onjuist gefactureerde rekening
- upgrading vergaderapparatuur vergaderzalen
- herallocatie van middelen in verband met inhoudelijke wijzigingen van de kostensoorten

Onderstaande tabel bevat een gedetailleerd overzicht van begrotingsposten van het oorspronkelijke budget zoals goedgekeurd door de Staten voor de activiteiten van de SER voor het dienstjaar 2024 (eerste kolom), gevolgd door de begrotingswijzigingen die werden doorgevoerd (tweede kolom), met in het laatste kolom het restantbudget waarmee deze begrotingsposten het dienstjaar 2024 is afgesloten.

Begrotingsposten	Oorspronkelijk Budget	Begrotingswijziging	Saldo per 31 december 2024
Kosten Vertaling & vertolking	24600	(20650)	3950
Stagiaires, vrijwilligers & vakantiejobs	30000	(22000)	250.08
Werving Personeel	15000	(15000)	
Uitzending & detachering	11000	(11000)	
Opleiding & training	89200	(20000)	25045.74

Bedragen zijn afgerond op hele guldens. Een deel van dit saldo is in 2024 verplicht.

Begrotingsposten	Oorspronkelijk Budget	Begrotingswijziging	Saldo per 31 december 2024
Vervoer	6900	1100	89.64
Vergaderkosten & presentiegeld	206000	3500	37471.85
Representatie & voorlichting	68950	(17500)	13922.57
Vervoer, reis- & verblijfkosten	50000	78000	15056.68
Huur gebouwen & terreinen	259500	(14550)	46.80
Onderhoud gebouwen & terreinen	9000	33000	3626.53
Verbruik nutsvoorzieningen	45000	27500	3013.51
Onderhoud duurzame roerende goederen	10000	2000	890.91
Onderhoud kantooruitrusting	40000	(3540)	1726.28
Kleine inventarisgoederen	13000	27500	1224.84

Bedragen zijn afgerond op hele guldens. Een deel van dit saldo is in 2024 verplicht.

Begrotingsposten	Oorspronkelijk Budget	Begrotingswijziging	Saldo per 31 december 2024
Teleffon & Faxkosten	15000	9000	329.83
Abonnementen & lectuur	11000	(2000)	5688.70
Publieke voorlichting	11500	3000	9089.60
Advieskosten	46500	(31900)	6120
Huur & Lease Vervoermiddelen		7800	375.37
Verbruik Benzine & olie	8000	(2200)	2237.27
Verzekering & Belasting Op Vervoer	4550	2350	181.73
Kantoorinrichting	30000	(21800)	64.13
Kantoorapparatuur	61000	21800	234.82
Transportmiddelen		40000	1100

Bedragen zijn afgerond op hele guldens. Een deel van dit saldo is in 2024 verplicht.

Samenstelling van de SER per 31 december 2024

LEDEN		Naam
		Onafhankelijk
	1	Dhr. mr. W.J. Meriaan
	2	Dhr. C.I. Rojer MBA
	3	Dhr. R.E. Sling
		Werkgeversvertegenwoordigers
	4	Dhr. mr. J.H. Jacobs
	5	Dhr. mr. J.G. Lopez-Ramirez
	6	Dhr. R.F. Martina
		Werknemersvertegenwoordigers
	7	Dhr. P.A. Cova
	8	Dhr. R.G. Ilario
	9	Vacature

PLV-LEDEN		Naam
		Onafhankelijk
	1	Mw. mr. K. de l'Isle
	2	Vacature
	3	Vacature
		Werkgeversvertegenwoordigers
	4	Dhr. R.P. Ottenheim
	5	Dhr. M.F. Cova
	6	Dhr. W.E. Bonafacio
		Werknemersvertegenwoordigers
	7	Dhr. J.P. Zimmerman
	8	Dhr. K. Bremer
	9	Mw. A.A.T. Dirksz-Job

OVER HET CGOA

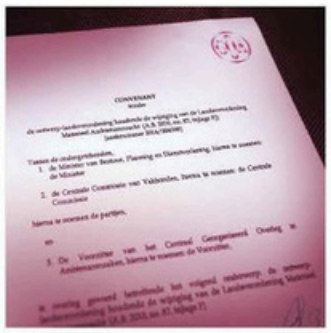

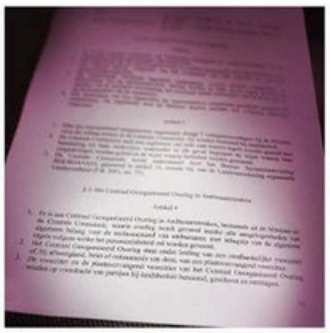

Centraal Georganiseerd Overleg in Ambtenarenzaken

Het Centraal Georganiseerd Overleg in Ambtenarenzaken CGOA

Het Centraal Georganiseerd Overleg in Ambtenarenzaken (hierna: CGOA) functioneert op basis van een wettelijk kader, dat is vastgelegd in de Landsverordening van 21 augustus 2008. Deze Landsverordening bevat specifieke regels aangaande de organisatie en structuur van overleg betreffende zaken van algemeen belang die de rechtstoestand van ambtenaren raken (P.B. 2008, no. 70). Conform artikel 4, eerste lid, van deze Landsverordening, dient het CGOA als een forum voor het voeren van overleg over uiteenlopende kwesties die van algemeen belang zijn voor de rechtstoestand van ambtenaren. Dit omvat tevens de algemene richtlijnen die het kader vormen voor het te voeren personeelsbeleid.

Het CGOA is een bipartiet orgaan, bestaande uit enerzijds de Minister van Bestuur, Planning en Dienstverlening (BPD), die de regering vertegenwoordigt, en anderzijds de Centrale Commissie van Vakbonden (hierna: CCvV). De leiding van het CGOA is in handen van een onafhankelijke voorzitter om een objectief en evenwichtig overleg te waarborgen.

Eén van de meest significante ontwikkelingen in 2024 betrof het overleg tussen de Minister BPD en CCvV inzake de intrekking van de Landsverordening, in het bijzonder artikel 9, inkorting arbeidsvoorwaarden 2020 (P.B. 2020, nr. 158) (**Landsverordening inkorting arbeidsvoorwaarden)**. Deze landsverordening, die tijdens de COVID-19-pandemie werd ingesteld als een tijdelijke maatregel ter beheersing van de overheidsfinanciën, had ingrijpende gevolgen voor het rechtsstatelijk kader van ambtenaren.

Het overleg over de beëindiging van deze landsverordening werd gekenmerkt door een intensieve dialoog waarin wederzijds respect en het streven naar duurzame oplossingen centraal stonden. Zowel de vakbonden als de overheid onderstreepten het belang van rechtszekerheid, herstel van vertrouwen en de noodzaak tot structurele modernisering van de arbeidsvoorwaarden.

De besprekingen tussen de CCvV en de Minister van BPD verliepen intensief, waarbij beide partijen zich inspanden om het belang van de ambtenarij te dienen binnen de mogelijkheden van het overheidsbeleid. Hoewel niet alle wensen van de CCvV in het onderhandelingsproces zijn gerealiseerd, was er sprake van een constructieve en oplossingsgerichte benadering.

Als gevolg hiervan is in het convenant dat partijen hebben ondertekend op verzoek van de CCvV expliciet opgenomen dat er een vervolgtraject zal plaatsvinden in de vorm van een werkgroep. Deze werkgroep zal zich richten op een integrale evaluatie en mogelijke herziening van de **primaire, secundaire en tertiaire arbeidsvoorwaarden**, met als doel de ambtenaren op Curaçao zo veel mogelijk tegemoet te komen en het vertrouwen in het arbeidsvoorwaardenoverleg te versterken.

Bij hun ambtsaanvaarding in 2022 hebben de heren Richard Begina (voorzitter) en Antonio Hernandez (plv. voorzitter) expliciet verklaard dat zij, gedreven door overwegingen van doelmatigheid en doeltreffendheid, zich zullen inzetten om lopende initiatieven voort te zetten binnen de reeds geformeerde CGOA-commissies en -werkgroepen.

Het is hun ambitie om de bevindingen en resultaten van deze commissies en werkgroepen te consolideren en plenair te bespreken tijdens de reguliere, maandelijkse CGOA-overlegsessies. Deze aanpak beoogt een naadloze integratie en bespoediging van de lopende trajecten en draagt bij aan een efficiënte en effectieve uitvoering van het vastgestelde beleid.

Richard Begina

Antonio Hernandez

De nieuw voorgestelde werkwijze hebben partijen voortgezet. Gedurende het jaar 2024 hebben de partijen ook effectief gebruikgemaakt van de bestaande werkgroepen en daarnaast verzoeken ingediend om additionele werkgroepen in te stellen, met als doel de discussies en beleidsvorming te intensiveren en sneller tot besluitvorming te komen.

Centrale Commissie van Vakbonden CCvV

De CCvV is een samengestelde entiteit van vertegenwoordigers van vijf representatieve organisaties. Elke organisatie heeft drie vaste vertegenwoordigers, alsook hun respectievelijke plaatsvervangers. De betrokken organisaties zijn:

- De Algemene Bond van Overheid en overig personeel (ABVO);
- De Nationaal Algemene Politie Bond (NAPB);
- De Sindikato Trahadornan di Aduana i Fiskalía (STrAF);
- De Sindikato Ambtenarnan di Polis i Kadena Hudisial (SAP); en
- De Sindikato di Trahado den Edukashon na Kòrsou (SITEK).

De CCvV komt in principe maandelijks bijeen op de eerste donderdag. Het voorzitterschap wordt jaarlijks gerouleerd en toegekend aan een van de representatieve organisaties. In het eerste kwartaal van jaar 2024 was het voorzitterschap toevertrouwd aan de ABVO en het vicevoorzitterschap aan de NAPB. In het tweede kwartaal ging het voorzitterschap over naar SAP, met het vicevoorzitterschap bekleed door SITEK.

Werkwijze van het CGOA

Voorstellen voor regelgeving, beleidsnota's of andere vormen van vastgelegde voornemens worden door de Minister van BPD gepresenteerd aan het CGOA, middels bemiddeling van de voorzitter. Eveneens kan de CCvV voorstellen inbrengen bij de Minister via de voorzitter.

Belangrijke besluiten omtrent voorstellen die de rechtstoestand van ambtenaren raken, worden niet genomen zonder voorafgaand overleg tussen de partijen. Afspraken en consensus worden vastgelegd in een door alle partijen en de voorzitter ondertekend convenant. In 2024 hebben partijen het convenant inzake de conceptlandsverordening houdende het vervallen verklaren van artikel 9 van de Landsverordening inkorting arbeidsvoorwaarden 2020 getekend.

Sectoraal Georganiseerd Overleg in Ambtenarenzaken (SGOA)

Artikel 20, eerste lid, van de Landsverordening CGOA biedt een wettelijk kader voor het instellen van een Sectoraal Georganiseerd Overleg (SGOA). Het SGOA heeft tot doel overleg te plegen tussen de CCvV en de sector-verantwoordelijke minister. In 2024 vonden er echter geen gesprekken plaats conform het Landsbesluit van 15 november 2019 (P.B. 2019, no. 81).

Advies- en arbitragecommissie

Deze commissie heeft als taak te adviseren of een bindend oordeel te geven bij geschillen tussen de partijen. In 2024 was er geen beroep gedaan op deze commissie, aangezien er geen geschillen zijn ontstaan.

Vergaderfrequentie

Zoals eerder vermeld, vinden de vergaderingen van het CGOA en de CCvV over het algemeen eenmaal per maand plaats. In het verslagjaar 2024 kwam het platform in totaal vijftien keer bijeen. Hieronder volgt een gedetailleerd overzicht van het aantal vergaderingen van het CGOA en de CCvV gedurende 2024.

Platform/orgaan	Aantal vergaderingen
GOA	15
CCvV	25
Advies- en arbitragecommissie	geen
Commissies	5
Werkgroepen	13

Toekomstperspectief

In 2024 heeft het Centraal Georganiseerd Overleg in Ambtenarenzaken (CGOA) het traject, welke in 2022 was geïmplementeerd met als doel de voorbereiding van diverse onderwerpen betreffende arbeidsvoorwaarden van ambtenaren te optimaliseren, wederom toegepast. Deze optimalisatie werd gerealiseerd via de instelling van gespecialiseerde werkgroepen, met de ambitie om efficiëntere en meer effectieve resultaten te genereren.

Hoewel de evaluatie nog niet heeft plaatsgevonden, blijft het van eminent belang om dit proces zorgvuldig en grondig uit te voeren om effectief te werk te kunnen gaan. Zowel de regering als de vakbonden dragen hierin een eigen verantwoordelijkheid. Een gedetailleerde en zorgvuldige evaluatie is onontbeerlijk en dient een grondige analyse te omvatten van zowel het proces als de verkregen resultaten. Dit is noodzakelijk om de effectiviteit van de werkgroepen accuraat te kunnen beoordelen.

In deze evaluatiefase zal de focus nadrukkelijk liggen op de mate waarin de werkgroepen hebben bijgedragen aan de versnelling en verfijning van de voorbereidingsprocessen. Ook zal er een kritische blik worden geworpen op de kwaliteit en de maatschappelijke acceptatie van de genomen besluiten. Het verzamelen van feedback van alle relevante stakeholders vormt een integraal aspect van deze evaluatie.

Op grond van deze evaluatie moeten zowel de regering als de vakbonden een weloverwogen oordeel vellen over de effectiviteit van de werkgroepen als aanpak. De verkregen inzichten zullen vervolgens een fundamentele rol spelen in de besluitvorming omtrent het al dan niet continueren van deze methodologie in de toekomst.

Daarnaast achten partijen het van groot belang dat het structurele overleg over de arbeidsvoorwaarden van ambtenaren in de breedste zin van het woord wordt voortgezet. Dit overleg strekt zich niet alleen uit tot primaire, secundaire en tertiaire arbeidsvoorwaarden, maar ziet tevens op het anticiperen op maatschappelijke en technologische ontwikkelingen die invloed hebben op het functioneren van het ambtelijk apparaat.

In dit kader is het onmiskenbaar dat de opkomst van “Artificial Intelligence” (AI) ook binnen de overheid van Curaçao zijn intrede heeft gedaan. Partijen erkennen dat AI in toenemende mate van invloed zal zijn op werkprocessen, besluitvorming en de vereiste competenties van ambtenaren. Zij achten het daarom hun gezamenlijke verantwoordelijkheid om, met inachtneming van de specifieke context en schaal van het openbaar bestuur op Curaçao, tijdig en adequaat beleid te ontwikkelen dat voorziet in het informeren, begeleiden en scholen van ambtenaren op dit terrein.

Dit houdt onder meer in dat de introductie van AI-technologieën zorgvuldig wordt ingebed in de organisatie, met oog voor ethische kaders, privacybescherming en de waarborging van de kwaliteit van de publieke dienstverlening. Door in een vroegtijdig stadium te investeren in kennis, vaardigheden en bewustwording, beogen partijen ervoor te zorgen dat het ambtelijk apparaat goed toegerust blijft om de uitdagingen en kansen van deze technologische vernieuwingen het hoofd te bieden.

Samenstelling van het CGOA per 31 december 2024

Functie	Naam
Voorzitter CGOA	Dhr. drs. Richard A.B. Begina
Plv. Voorzitter CGOA	Dhr. Antonio N.D. Hernandez
Minister van Bestuur, Planning en Dienst-verlening	Dhr. mr. Ornelio Martina
Secretaris CGOA	Dhr. drs. Raul J. Henriquez
Voorzitter CCvV	Mw. Ayary S.M. Fecunda
Plv. Voorzitter CCvV	Dhr. Gilberto Morishaw
ABVO:	
Lid	Dhr. Adrie A. Wiliams
Lid	Dhr. Wendy E. Calmes
Lid	Dhr. George A.F. Hernandez **(voorzitter ABVO)**
Plv. lid	Dhr. Kenneth Bremer
Plv. lid	Dhr. Raymond L. Margaritha
Plv. lid	

Functie	Naam
N.A.P.B:	
Lid	Mw. Thaïse Lo-A-Njoe **(voorzitter NAPB)**
Lid	Dhr. Howard Luckert
Lid	Mw. Rosiël Windster
Plv. lid	Dhr. Maikel Stokkel
Plv. lid	Dhr. Rafaël Contreras
Plv. lid	Dhr. Burton van der Gen
STrAF:	
Lid	Dhr. Juan M. Lourens **(voorzitter STrAF)**
Lid	Dhr. Willem H. van Lamoen
Lid	Dhr. Gerald Mathilda
Plv. lid	Dhr. Michael Winklaar
Plv. lid	Dhr. Albertico Overman
Plv. lid	Mw. Denise Harms

Functie	Naam
SAP:	
Lid	Dhr. Amadeo V.E. Vilchez **(voorzitter SAP)**
Lid	Dhr. Brian M. de Windt
Lid	Mw. Ayary S.M. Fecunda
Plv. lid	Dhr. S. Boelijn
Plv. lid	Dhr. C.E. Winklaar
Plv. lid	Mw. J. Andrea
SITEK:	
Lid	Dhr. Frensel Josefina
Lid	Dhr. Gilberto Morishaw
Lid	Dhr. L. Martina
Plv. lid	Dhr. Darius Plantijn **(voorzitter SITEK)**
Plv. lid	Mw. Mariëla Manuel
Plv. lid	Mw. Ilgemarlaine Luijando

Bijlage 1

Adviesverzoeken en adviesering 2022-2023

Onderwerp	Datum ontvangst adviesverzoek, aanvrager en ref. nummer	Datum uitgebracht en adviesnummer
Advies inzake maximale tarieven kleine en middelgrote bussen per 1 april 2022	25 maart 2022 Minister van Economische Ontwikkeling 062/2022-SER	1 april 2022 065/2022-SER
Advies inzake Regeling Makutu Básiko 2022	23 maart 2022 Minister van Economische Ontwikkeling 061/2022-SER	23 mei 2022 088/2022-SER
Advies inzake Beheersmaatregelen Fonds Basisverzekering Ziektekosten	8 april 2022 Minister van Gezondheid, Milieu en Natuur 069/2022-SER	12 juli 2022 102/2022-SER
Advies inzake wijziging van de landsverordening AOV en de landsverordening AWW	12 mei 2022 Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn 079/2022-SER	11 augustus 2022 109/2022-SER
Advies inzake de wijziging van het Eilandsbesluit houdende algemene maatregelen van de 23ste september 1986 ter uitvoering van artikel 3 bis, lid 4 van de "Loterijverordening 1909"	11 juli 2022 Minister van Financiën 103/2022-SER	20 september 2022 119/2022-SER

Onderwerp	Datum ontvangst adviesverzoek, aanvrager en ref. nummer	Datum uitgebracht en adviesnummer
Advies inzake de Ministeriële Beschikking met Algemene Werking ter uitvoering van artikel 9, zevende lid, van de Landsverordening Minimumlonen	12 september 2022 Minister van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn 118/2022-SER	15 november 2022 137/2022-SER
Briefadvies inzake Initiatief-ontwerplands- verordening tot wijziging van de Landsverordening minimumlonen	19 december 2022 Saten van Curaçao 150/2022-SER	20 januari 2023 006/2023-SER
Advies inzake landsverordening tot wijziging landsverordening Omzetbelasting 1999, de Algemene Landsverordening Landsbelastingen en de Landsverordening tarief van invoerrechten	28 oktober 2022 Minister van Financiën 131/2022-SER	2 maart 2023 018/2023-SER
Advies inzake ontwerp-landsverordening op de Kansspelen	15 december 2022 Minister van Financiën 147/2022-SER	22 maart 2023 024/2023-SER
Advies inzake ontwerp Landsverordening herziening belastingverordeningen2022	8 december 2022 Minister van Financiën 144/2022-SER	22 maart 2023 025/2023-SER

Onderwerp	Datum ontvangst adviesverzoek, aanvrager en ref. nummer	Datum uitgebracht en adviesnummer
Advies inzake ontwerp Landsverordening basisbetaalrekening	3 februari 2023 Minister van Financiën 011/2023-SER	23 mei 2023 053/2023-SER
Briefadvies inzake uitkomsten Second Roundtable 'Developing a framework for a more inclusive labor market in Curaçao	Ongevraagd	29 mei 2023 057/2023-SER
Advies inzake landsbesluit depositogarantiestelsel	22 mei 2023 Minister van Financiën 052/2023-SER	18 juli 2023 077/2023-SER
Briefadvies inzake initiatief-ontwerplandsverordening tot aanpassing van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering ter zake rechterlijke bevelen in zaken van beperkt geldelijk belang (small claims court)	29 januari 2021 Staten van Curaçao 018/2021-SER	26 oktober 2023 113/2023-SER

Onderwerp	Datum ontvangst adviesverzoek, aanvrager en ref. nummer	Datum uitgebracht en adviesnummer
Advies tot wijzigen van de Hinderverordening Curaçao 1994, de Landsverordening Inspectie voor de Volksgezond-heid, en de Eilandsverordening leges, precariorechten en retributies Curaçao 1992, teneinde luchtkwaliteitseisen op te nemen voor het Land Curaçao (Landsverordening luchtkwaliteitseisen	6 juli 2023 Minister van Gezondheid, Milieu en Natuur 072/2023-SER	11 december 2023 121/2023-SER
Advies inzake het concept van de Ministeriële regeling, met algemene werking, ter uitvoering van artikel 13, eerste lid, van de Landsverordening minimumlonen	15 december 2023 Minister van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn 123/2023-SER	22 december 2023 127/2023-SER

Bijlage 2

Personeelsbezetting bureau secretariaatvoering SER/ROA/GOA - per 31 december 2023

Dhr. drs. Raúl Henriquez	**Directeur/Algemeen Secretaris**
Mw. mr. Sharlyn Curial-Villarreal	**Sr. Adviseur Adviesorganen (jurist)**
Mw. drs. Barbara Perquin	**Sr. Adviseur Adviesorganen (niet-Westers socioloog)**
Mw. mr. Miloushka Sboui-Racamy	**Sr. Adviseur Adviesorganen (jurist)**
Mw. msc. Irainety Copra	**Sr. Adviseur Adviesorganen (algemeen econoom)**
Dhr. msc. Ameer Hek	**Sr. Adviseur Adviesorganen (algemeen econoom)**
Mw. msc. Gianique Curiël	**Adviseur Adviesorganen (algemeen econoom)**
Mw. msc. Dainadira Eustatius-Martis	**Adviseur Adviesorganen (algemeen econoom)**
Mw. mr. Desiree Lai-Promes	**Sr. Adviseur Adviesorganen (jurist)**

Mw. Sandra Raphaëla	**Hoofd Logistieke Ondersteuning**
Mw. Lidia Rocha Teixeira	**Documentalist**
Mw. Rozette Daal-Macnack	**Administratief medewerker**
Mw. Veronica Sitoris	**Medewerker Algemene Ondersteuning**
Mw. Ruthsella Doran	**Medewerker Logistieke Ondersteuning**
Mw. Charelly Puriël	**Medewerker Logistieke Ondersteuning**
Dhr. Irving de Lima	**Bode/ Chauffeur**

Sociaal-Economische Raad Curaçao

SER TEAM

Sociaal-Economische
Raad Curaçao

Ansinghstraat 15-17
Willemstad, Curaçao
T: (+5999) 461-5406 / 5328

www.ser.cw